

OPINNÄYTETYÖ

Millä tavoin kestävän elämän tapahtumien vaikutuksia kävijään voidaan mitata?

Case Jalotus ry kausitapahtumat

Sanni Motrescu

Kulttuurituotannon koulutusohjelma
(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(5/2023)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituotannon koulutusohjelma (AMK)

Tekijät: Sanni Motrescu

Opinnäytetyön nimi: Millä tavoin kestävän elämän tapahtumien vaikutuksia kävijään voidaan mitata? : Case Jalotus ry

Sivumäärä: 73 ja 3 liitesivua

Työn ohjaaja: Minna Hautio

Työn tilaaja: Jalotus ry

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia, miten kestävän elämäntavan tapahtumien sisältöjen vaikutuksia kävijään voidaan mitata. Tuotoksena tilaajalle luotiin työkalu kestävän elämän tapahtumien yksilötason vaikutusten mittaamiseksi ja laadittiin tilaajalle ehdotuksia mittaamisen ja vaikuttamisen jatkokehittämiseksi.

Jalotus ry operoi Keravalla kestävän elämäntavan keskusta ja -yhteisöä, jonka tavoitteina on edistää kestävän, merkityksellisen elämäntavan toteutumista ja kulttuuriperinnön vaalimista. Jalotus järjestää vuosittain kolme kestävän elämän kausitapahtumaa, joiden avulla jalkauteaan Jalotuksen strategisia tavoitteita, markkinoidaan toimintaan osallistumismahdollisuuksia, tavoitellaan tunnettuutta sekä brändin ja imagon vahvistumista. Käytännössä Jalotus järjestää yhteisöllistä matalan kynnyksen toimintaa, jonka teemat liittyvät ekologiseen kestävyteen.

Työn teoriaosuudessa käsiteltiin Agenda 2030 tavoitteita, kulttuurin roolia kestävyuden edistäjänä, kestävän kehityksen sekä kestävän elämäntavan tapahtumia Suomessa ja Euroopassa, vaikutusten mittaamisen termejä, vaikuttavuustuottamista sekä laadullisen mittaamisen teoriaa. Aineistonhankintamenetelminä hyödynnettiin haastattelua, kyselyä, aivoriihityöpajaa ja dokumenttianalyysiä. Haastattelun ja kyselyn avulla tutkittiin tapahtumatoimijoiden vaikutusten mittaamista. Tilaajan näkökulmaa selvitettiin työpajalla, jossa tuotettiin kausitapahtumien vaikutustavoite -ideoita ja mittarikysymyksiä valituille tavoitteille. Dokumenttianalyysillä tutkittiin miten vakiintuneiden, vaikuttavien eurooppalaisten tapahtumien vaikuttamis- ja mittaamiskeinot ilmenivät.

Työn tuotoksena Jalotus ry:lle on luovutettu vaikutuskysely -työkalu, jonka avulla tilaaja voi aloittaa mittaamisen Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumien vaikutusten osalta (vaikutukset kävijään). Työkalua jatkokehitetään ja sitä hyödynnetään tulevien tapahtumien jälkimarkkinoinnin yhteydessä. Työn toisena tuotoksena tilaajalle on luovutettu vaikutusten mittaamisen ja -tuottamisen jatkokehittämissuositukset, joiden avulla vaikutusten mittaamista ja -tuottamista voidaan kehittää, kun mittaaminen on aloitettu.

Asiasanat: vaikutukset, vaikuttavuus, vaikutusten mittaaminen, kestävä elämä, tapahtumat

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Cultural Management 240 ECTS, Bachelor's Degree

Author: Sanni Motrescu

Title: Ways of Measuring the Outcomes of Sustainable Life Events on Visitors

Number of Pages: 73 and 3 attachment pages

Supervisor: Senior lecturer Minna Hautio

Commissioned by: Jalotus ry Sustainable life Center and Collective

The aim of this thesis was to build a tool for Jalotus ry for measuring their sustainable life events outcome on the visitor and to produce further proposals on impact management and impact measuring for the commissioner. Jalotus is a movement, community and a center of sustainable lifestyle located in the city of Kerava. The vision of Jalotus is to enable sustainable lifestyle for 200 000 Finns by 2030. Jalotus functions at the grass root -level using co-learning. This thesis investigates UN Agenda 2030, culture's role in sustainability, the difference between the outcome and the impact via IOOI -model, SROI -method, impact management and qualitative measuring. The methods of this thesis were qualitative. Interview with an event organizing impact -seeking non-profit organisation, a qualitative survey for the event producers of target-oriented events and organisations, a workshop for Jalotus and a document analysis of established European target-oriented events. The purpose of the interview and the survey was to study if events measure the outcome of the events on their visitors and what means of measuring. The workshop's purpose was to implement the commissioner's perspective into the tool. Jalotus sustainable life events wanted outcomes on individual were listed as well as the questions that measure the wanted outcomes. Document analysis provided perspective on impacting and measuring impact via target-oriented events. This thesis produced a survey for measuring Jalotus events outcome on the visitors and proposals for further impact management and measuring via Jalotus sustainable life events.

Keywords: outcome, measuring impact, impact management, sustainable life event

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
1	JALOTUS RY	10
2	YK:N AGENDA 2030, KULTTUURI KESTÄVYYTENÄ JA KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN TAPAHTUMIA	13
	2.1 YK:n Agenda 2030	13
	2.2 Kulttuuri edistämässä kestävyttä	16
	2.3 Katsaus kestävä elämäntavan tapahtumiin Suomessa ja Euroopassa	19
	2.4 Laadukkuus ja kestävyys Jalotuksen kestävä elämän kausitapahtumissa.....	24
3	VAIKUTUKSET, VAIKUTTAMINEN JA MITTAAMINEN.....	26
	3.1 Vaikutukset ja vaikuttavuus.....	26
	3.2 Vaikuttavuustuottaminen	28
	3.3 Laadullinen mittaaminen ja arviointi	30
4	AINEISTONHANKINTAMENETELMÄT	34
	4.1 Haastattelu	36
	4.2 Kysely	38
	4.3 Aivoriihityöpaja	39
	4.4 Dokumenttianalyysi	44
5	ANALYSOINTI	45
	5.1 Haastattelu	45
	5.2 Työpaja	47

5.3 Kysely	50
5.4 Dokumenttianalyysi	53
6 TULOKSET	56
6.1 Tulosten yhteenveto	56
6.2 Vaikutuskysely -tuotos	60
6.3 Jatkokehittämissuositukset	65
6.4 Tutkimuksen eettisyys ja vastuullisuus.....	66
6.5 Arvio työn onnistumisesta	67
7 LOPUKSI	70
LÄHTEET	72
LIITTEET	76

1 JOHDANTO

Tapahtuma-alalla erilaiset vastuulliset, vaikuttavat ja kestävän elämäntavan tapahtumat ovat lisääntyneet. Vaikuttavuustuottaminen on yleistymässä yhteiskunnassa. Myös tapahtumien avulla voidaan vaikuttaa kävijään ja niillä voidaan opettaa sekä jakaa tietoa (Kuusisto & Sahlstedt 2021, 51). YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen 17 kohdan toimintaohjelman toimeenpanemiseksi tarvitaan organisaatioiden ja yksilöiden panosta, jotta voimme elää kestävämmässä maailmassa vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteisiin kuuluu puhtaan luonnon turvaaminen tuleville sukupolville ja luonnon kantokyvyn varmistaminen. (Ulkoministeriö 2023.) Agenda 2030 toimintaohjelmassa ei nosteta esiin kulttuurin roolia kestävyudessa, mutta kulttuurilla kokonaisuudessaan on kestävyuden edistämisessä vahva rooli (Huntus 2022a). Tapahtuma-alalla painotetaan entistä enemmän sitä, että alalla on kehittämistarvetta myös ekologisen vastuun edistämisessä (Tammenheimo 2022). Panostamalla kestävän elämäntavan sisältöihin tapahtumilla voidaan luoda positiivista ympäristövaikutusta (Kuusisto & Sahlstedt 2021, 51).

Tämän työn aihetta rajaamalla tutkimalla vaikutukset- ja vaikuttavuus -käsitteiden eroa ja niiden laadullisen mittaamisen sekä arvioinnin keinoja, tutkin myös tavoitteellisten tapahtumien vaikutusten mittaamisen keinoja. Keskityn yksilötason vaikutuksiin ja niiden laadulliseen mittamiseen. Tässä työssä kestävän elämän tapahtumalla tarkoitetaan tapahtumia, jotka:

- a) tuovat esille jonkin kestävyuden ongelmakohdan ja keinoja ongelman ratkaisemisen avuksi
- b) konkreettisia keinoja, joiden avulla voidaan toteuttaa ekologisesti kestävä elämää tai liiketoimintaa
- c) tuoda esille ekologisia ratkaisuja (palveluita, tuotteita, raaka-aineita), joita kuluttaja tai organisaatio voivat valita hiilijalanjäljen pienentämiseksi tai hiilikädenjäljen kasvattamiseksi.

Tämän työn tilaaja Jalotus on kestävän elämän keskus ja yhteisö, jonka toiminta on alkanut Keravan kaupungin ja Sitran yhteistyöhankkeena Keravan kartanolla vuonna 2018. Vuodesta 2019 Jalotus ry on jatkanut toimintaa omana organisaationaan (2023a). Jalotuksen toimialana on koko Suomi, lisäksi yhteistyötä tehdään myös kansainvälisesti verkottuen. Toiminta käsittää hankkeita, työpajoja, kursseja, yhteisöllistä toimintaa. (2023c; 2023d.) Yksilöille Jalotus tarjoaa elämäntapamuutoksen vauhdittamista käytännönläheisin keinoin; innostaminen, opastaminen

ja esimerkkinä oleminen sekä viestiminen siitä, että voimme teoillamme ja valinnoillamme vaikuttaa (Jalotus ry 2023g). Jalotuksen strategisia tavoitteet tukevat tätä tavoitetta; Jalotus visio on, että 200 000 ihmistä 2030 mennessä on vaikuttanut toiminnan tuloksena ja kehittänyt elämänsä kestävämmäksi. Missiona on olla aikaansaavin kestävä elämän edistäjä kansalaisyhteiskunnassa. (Jalotus ry 2023a.)

Jalotus tuottaa vuosittain muun toiminnan lisäksi kolme kestävä elämän kausitapahtumaa osana strategian jalkauttamistoimia. Tapahtumilla tavoitellaan tunnettuutta, toimintaan osallistumismahdollisuuksien markkinointia sekä imagon ja brändin vahvistumista. Tapahtumia on järjestetty avoimet ovet -tyyppisinä yhdistyksen perustamisesta lähtien. Kävijämäärältään kasvavat kausitapahtumat ovat Jalotukselle suuri panostus rajallisilla resursseilla. Yksipäiväiset noin 300 kävijän tapahtumat houkuttelevat nykyään yli 500 kävijää päivässä. Tapahtumien odotetaan kasvavan vielä Jalotuksen naapuriin 2024 rakentuvan uuden Keravan Kivisillan asuinalueen vuoksi (Keravan kaupunki 2023). Jalotuksen tapahtumat ovat ekologisia – kaiken toiminnan perustana on ekologisuus, joka myös tuottaa merkityksellisyyttä elämään.

Kestävä elämän kausitapahtumien vaikutuksia kävijään ei ole vielä mitattu. Vaikutus (outcome) kertoo muutoksista kohdeyleisössä (Sitra 2023b). Aiemmin on mitattu asiakas-, toimija- ja henkilökuntapalautetta tapahtumien jälkimarkkinoinnin yhteydessä palautekyselyillä. Jalotuksen kestävä elämän kausitapahtumat ovat toiminnan näkyvin ja näin ollen tärkeä keino tuoda esille Jalotuksen toimintaa ja tavoitteita. Siksi on tarpeen aloittaa mittaaminen sen osalta toteutuvatko Jalotuksen visio ja missio myös kausitapahtumien kautta. Tilaaja voi tutkia laadullisesti millainen vaikutus kestävä elämän tapahtumilla on kävijöihin ja heidän halukkuuteensa sekä innostukseensa tehdä elämässään muutoksia kestävämpään suuntaan kausitapahtumien sisältöjen vaikutuksesta. Suomessa tarvitaan systeminen muutos ja erikokoisten organisaatioiden on integroitava Agenda 2030 tavoitteita toimintaansa. Yksilöiden on mahdollista tehdä pieniä ja suuria muutoksia omaan elämään oman arjen lähtökohdista. Kaikkia tarvitaan talkoisiin, jotta ilmaston lämpeneminen voidaan rajata ilmaston lämpeneminen +1,5 c asteeseen. Tarvitaan siis tietoa ja inspiraatiota, jota myös tapahtumaorganisaatiot voivat tarjota. Suoritin Jalotuksella 2022 harjoittelun, vastaten kahden kestävä elämän kausitapahtuman tuotannosta (*Jalotuksen syysjuhla – kestävä asuminen teemapäivä* ja *Jalotuksen kestävä elämän*

joulutapahtuma). Harjoitteluun liittyvänä kehittämistyönä tuotin talvella 2023 Jalotukselle tapahtumaoppaan, jonka avulla Jalotus voi tuottaa mahdollisimman laadukkaita, tasalaatuisia kestävä elämän tapahtumia.

Opinnäytetyön menetelmien avulla vastataan tutkimuskysymykseen – Millä tavoin kestävä elämän tapahtumien vaikutuksia kävijään voidaan mitata? Tutkimuskysymykseen pyrin vastaamaan työssä hankittavan tutkimusmenetelmillä hankittavan aineiston ja tietopohjan avulla.

Tilaaajalle kehitetään opinnäytetyön tuotoksena työkalu ja ehdotuksia, joiden avulla Jalotus voi mitata tapahtumille asettamiensa tavoitteiden toteutumista eli niiden vaikutuksia sekä kehittää vaikutusten mittaamista ja mitattavien vaikutusten tuottamista. Konkreettiset tuotokset ovat vaikutuskysely kausitapahtumien jälkimakkinointiin sekä jatkokehittämisehdotukset tilaaajalle. Kyselyn kehittämisessä hyödynnetään työpajasta saatavaa aineistoa ja se liitetään tilaaajalle aikaisemmin tuottamaani Jalotuksen tapahtumaoppaaseen. Sen avulla voidaan selvittää Jalotuksen kestävä elämän tapahtumien vaikutusta kävijöihin – heidän halukkuuteensa tehdä pieniä muutoksia tai isompia panostuksia ekologisesti kestävämmän elämäntavan eteen. Vaikutuskysely luovutetaan tilaaajalle huhtikuun loppuun mennessä, jatkokehittämisehdotukset luovutetaan toukokuussa ja tuotoksista pyydetään tilaaajalta palautetta. Tavoitteena on lisäksi tuoda alalle tietoa kestävä elämäntavan tapahtumista, niiden vaikutusten mittaamisesta ja kestävä elämän ohjelmasisältöjen avulla vaikuttamisesta.

Tutkin työssäni laadullisesti ja eri näkökulmista keinoja yksilötason vaikutusten mittaamiseen. Selvitän myös millaisia kestävä kehityksen ja kestävä elämäntavan tapahtumia tällä hetkellä on. Käytännössä tutkin tapahtumien yksilötason vaikutusten mittaamisen tilaa, mittaamisen mahdollisuuksia ja keinoja. Tutkin haastattelemalla vastuullisen organisaation avainhenkilöä, millä keinoilla vaikuttavien tapahtumien ja tilaisuuksien vaikutuksia kävijään mitataan organisaatiossa. Laadin kyselyn haastattelukysymysten pohjalta erityyppisille, arvioni mukaan vaikuttavia tapahtumia tuottaville tahoille. Yhteisöllisiä menetelmiä hyödynnän tilaaajalle fasilitoidussa ideointityöpajassa, jossa osallistujat tuottavat vaikutustavoitteita (vaikutukset kävijään) ja valittujen vaikutustavoitteiden mittarikysymyksiä Jalotuksen kausitapahtumille. Dokumenttianalyysillä tutkin verkkosivujen sisällön perusteella eurooppalaisia vaikuttavia ja kestäviä tapahtumia etsien viitteitä vaikutusten mittaamisesta ja vaikuttavasta toiminnasta. Vaiku-

tuskysely tuotokseen vaikuttaa tässä työssä pääasiassa ideointityöpajan tuotokset sekä teoria-tieto vaikutuksista, työn päätelmiin ja jatkokehittämissuhteisiin vaikuttavat pääasiassa loput menetelmät ja tietopohja yhdessä.

1 JALOTUS RY

Jalotuksen toimintaa hyvin kuvaava uusi Ympäristöministeriön käyttämä nimike on kestävä elämän kiihdyttämö (2023b). Toiminta koostuu yhteisöllisestä toiminnasta (Jalotus ry 2023c) sekä useista hankkeista (Jalotus ry 2023b). Käynnissä olevia hankkeita ovat Maailmanjalotus -hanke, Nesslingin säätiön rahoittama aktiivinen ruokakansalaisuus ja urbaani yhteisömaatalous -hanke sekä STEA rahoitteinen kestävä elämän osallisuusohjelma (Jalotus ry 2023b). Lisäksi keväällä 2023 Jalotuksella käynnistyi Uudenmaan liiton vetämä We Make Transition! -hanke, jonka tavoitteena on vahvistaa 11 Itämeren alueen kumppanin kanssa julkisen sektorin ja ruohonjuuritason innovaatioyhteistyötä. Hankkeen avulla kiihdytetään paikallis- ja aluetasolla vihreää siirtymää. (Jalotus ry 2023e).

Yksilöille mahdollistetaan monin tavoin elämänsä kestävämmäksi tekemistä eli “elämänjalotamista”. Esimerkkinä tästä on konkreettiseksi avuksi kehitettävä Elämänjalotus -työkalu. Työpajan pilottiversioon voi päästä mukaan ilmoittautumalla Jalotuksen verkkosivuilla, ja myös yhteisöillä on mahdollisuus ottaa työkalu käyttöön. Elämänjalotus -työpaja on apu oman talouden hiilijalanjäljen mittaamiseen ja pienentämiseen, sitä kehitetään D-Mat Oy:n ja Sitran tuottaman Ilmastopalapelin pohjalta. (Jalotus 2023f.) Kestävää elämäntapaa tukevat myös Jalotuksella kehitettävät innovaatiot. Parhaillaan jatkokehitetään biohiilettäviä laitteita.

Jalotus verkottuu kansainvälisesti, ja on jo osana globaaleja verkostoja, kuten Transition Network (*A movement of communities coming together to reimagine and rebuild our world*). Jalotus neuvottelee myös eurooppalaisen Ecolisen (*European network for community-led initiatives on climate change and sustainability*) kanssa yhteistyöstä. (2023b.) Laaja ja kasvava toiminta tähtää Jalotuksen visioon ja toteuttaa missiota.

Ruohonjuuritason toimintaa Jalotuksella tekee moninainen yhteisö, joka koostuu cityfarmareista (n. 25 hlö), yhteisöviljelijöistä (n. 20 hlö), työntekijöistä (8 hlö), harjoittelijoista, vuokralaisista (9 kpl), kollektiivin jäsenistä (n. 20-30 hlö), kesätyöntekijöistä, ohjaajista, kursseille osallistujista ja toiminnan mahdollistajista.

JALOTUKSEN YHTEISÖ

Kuvio 1: Jalotuksen yhteisön -kaaviokuva. Jalotus ry 2023.

Roolini Jalotuksella on kollektiivin jäsen. Toimin Jalotuksella harjoittelijana 2022 ja tuotin kaksi kestävän elämän kausitapahtumaa osana harjoittelua. Tapahtumat olivat yksipäiväisiä kestävän elämän kausitapahtumia ja niiden tuotanto oli vastuullani. *Jalotuksen syysjuhla – kestävän elämän teemapäivä -tapahtuman* (yhteensä 350 kävijää klo. 12–18) ja *Kestävän elämän joulutapahtuman* (yhteensä 550 kävijää klo. 11–17). Keravalla Jalotuksen kevät-, syys- ja joulutapahtumia ovat vakituisten kävijöiden keskuudessa jo odotettuja. Esimerkiksi *kestävän elämän joulutapahtuman* jälkeen jälkimarkkinoinnin yhteydessä kerätty palaute tapahtumasta oli kiitettävää – erityisesti tunnelmaa, monipuolista ohjelmaa, työpajoja sekä vegaanista ruokatarjontaa pidettiin laadukkaina. Kausitapahtumilla tavoitellaan yleisöä myös kauempaa pääkaupunkiseudulta. Kävijäprofiilin laajeneminen nuoriin, nuoriin aikuisiin ja ilmastoasioista vielä kiinnostumattomiin kävijöihin on tilaajan toiveena. Avoimilla kausitapahtumilla tavoitellaan nollatulosta. Tuloja saadaan jonkin verran myyjäpaikoista sekä Jalotuksen tuotteiden myymisestä. Osassa työpajoista on ollut pieni materiaalimaksu. Keravan kaupungilta saatiin vuonna 2022 kohdeavustusta esiintyjien palkkioihin ja työpajojen kuluihin. Muita mahdollisia rahoituslähteitä kartoitettiin jatkoa varten Jalotuksen tapahtumaoppaaseen tapahtumien taloudellisen

kestävyyden kehittämiseksi. Tuotannon rahoitus ja tuotantototapa keväällä 2023 Jalotuksen keväthulinat – Monimuotoinen piha ja lähiluonto tapahtuman osalta erosi hieman siitä, miten kausitapahtumia on aikaisemmin tuotettu. Tapahtuma tuotettiin osana Nesslingin säätiön rahoittamaa Aktiivinen ruokakansalaisuus & urbaani yhteisömaatalous -hanketta (Nesslingin säätiö 2023). Tällä tavoin tuotettavat tapahtumat lienevät Jalotukselle taloudellisesti kestävämpi ratkaisu, rahoituksen tullessa hankkeen kautta.

Kestävästä elämästä kiinnostuneen kulttuurituottajan avulla tapahtumiin voidaan tuottaa esimerkiksi kävijöiden toivomaa musiikki sisältöä, jotka houkuttavat laajemmin kävijöitä saapumaan kestävän elämän tapahtumien äärelle ja näin voidaan vaikuttaa laajempaan kävijäkuntaan. Tuottajan rooli Jalotuksella tai vastaavassa kestävän elämän keskuksessa voikin olla monipuolinen mahdollistaja, joka koordinoi, kokoaa ja tuottaa tapahtumia ja tilaisuuksia sekä kehittää niitä. Tuottaja voi toimia suunnittelussa, käytännön tuotantotehtävissä, hankkeiden, kumppaneiden, näkyvyyden ja rahoituksen hankkimisessa. Kulttuurituottajan ammattitaito tukee laadukkaiden ja tasalaatuisten tapahtumien tuotantoa Kestävän elämäntavan tapahtumissa ammattituottaja voi kehittää tuotannon kestävyyttä taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti, jotta tapahtuma vastaa nykytarpeita.

2 YK:N AGENDA 2030, KULTTUURI KESTÄVYYTENÄ JA KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN TAPAHTUMIA

Tässä luvussa käsittelen kulttuuria kestävä kehityksen edistäjänä YK:n Agenda 2030 tavoitteiden pohjalta. Tutustun kestävä elämän tapahtumiin Suomessa ja Euroopassa, pohdin kestävä elämäntavan tapahtumien laadukkuutta sekä niiden sisältöjä.

2.1 YK:n Agenda 2030

Tässä kappaleessa käsittelen YK:n Agenda 2030 tavoitteita ja niiden toteutumista tilaajan toiminnassa. Vuonna 2015 YK:n jäsenmaat sopivat kestävä kehityksen tavoitteista. Sopimuksen tavoitteet ovat tärkeitä, kuten äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja ympäristön hyvinvoinnin turvaaminen. Agenda 2030 Kestävä kehityksen toimintaohjelma sisältää 17 kestävyttä turvaavaa päätavoitetta. Tavoitteet ovat suoraan sosiaaliseen, taloudelliseen ja ekologiseen kestävyteen liittyviä. (Ulkoministeriö 2023.)

Kuvio 2: Kestävä kehityksen tavoitteet. Agenda 2030.

Suomi on ollut edelläkävijä Agenda 2030 tavoitteiden toimeenpanijamaana. Joka neljäs vuosi valtioneuvosto laatii selonteon kuvatakseen Agenda 2030 tavoitteiden toteutumista Suomessa. Viimeisin selonteko julkaistiin 2020. (mt., 2023.) Selonteossa todetaan, että vaikka Suomi on edistynyt tavoitteiden toimeenpanemisessa, on nopeammille ja skaalattaville ratkaisuille tarvetta, jotta voidaan päästä tavoitteisiin (Valtioneuvoston kanslia 2020, Kuvailulehti). Yhteiskunnan osallisuus tavoitteiden toteuttamiseksi on kirjattu julkaisuun yhtenä neljästä Agenda 2030 kansallisen toimeenpanon organisoinnin tavoista. Yhtenä vaikuttavana tahona on perustettu Kestävän kehityksen toimikunnan yhteydessä toimiva ja yhteiskunnan eri alojen sekä sidosryhmien edustajista koostuva Ilmastopolitiikan pyöreä pöytä. Sen tehtäviin kuuluu yhteisen ymmärryksen ja näkyvän koostaminen siitä, miten Suomessa voidaan siirtyä hiilineutraaliin yhteiskuntaan nopeasti ja oikeudenmukaisesti. (mt., 2020, 106.) Organisaatiot ja yksilöt voivat toiminnallaan ja valinnoillaan toteuttaa kestävä kehitystä (Ulkoministeriö 2023). Useat organisaatiot ovat jo esimerkillisesti integroineet Agenda 2030 tavoitteille vastineita osaksi toimintaansa.

Jalotus ry toteuttaa toiminnallaan kansansivistystä kestävä elämän tavoitteisiin pääsemiseksi tarjoamalla monipuolisesti mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Jalotus toteuttaa myös kaikella toiminnallaan, joko suoraan tai välillisesti, Agenda 2030 tavoitteita (Taulukko 1, sarake 2.). Erityisesti hankkeet ja työpajat keskittyvät sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden lisäämiseen yhteiskunnassa, myös harrastustoiminta, kuten cityfarmari, yhteisöviljely ja lastenleiri toiminta tukevat vahvasti Agenda 2030 tavoitteita. Lisäksi Jalotuksen Elämänjalotus -työpaja on hyvä esimerkki keinoista, joilla Jalotuksen toiminta vastaa suoraan ekologisen kestävyuden tavoitteisiin. Työpajassa otetaan tarkasteluun elämisen osa-alueet, joiden hiilijalanjälkeä on mahdollista pienentää (mm. asuminen, ruokailu, hankinnat ja matkustaminen). Jalotuksen kausitapahtumissa toteutetaan tapahtumiin sopivia sisältöjä, jotka tukevat Jalotuksen tavoitteita (Taulukko 1, sarake 3).

Taulukko 1: Esimerkkejä Agenda 2030 tavoitteiden toteutumisesta Jalotuksen toiminnassa ja kausitapahtumien sisällöissä.

1. Agenda 2030 päätavoite	2. Jalotuksen toiminnan vastine tavoitteeseen	3. Toteuttaminen Jalotuksen kausitapahtumissa
2. Ei nälkää	<ul style="list-style-type: none"> Ruuan kasvatusta itse yhteisöviljelmällä, mehiläisten hoitoa ja hunajan tekoa, kaupunkiviljelyn tukemista monin keinoin, tilaisuuksissa kasvis luomuruokaa ja/tai vegaanista ruokaa Käytännössä: Tarjotaan mahdollisimman ekologista ruokaa, hoidetaan pölyttäjiä ja luodaan kestävää ruokakulttuuria 	<ul style="list-style-type: none"> Vegaanista ja myös luomuruokaa tapahtumissa. Tarjotaan laadukasta kasvisruokaa. Pyrkimys ruokakulttuurin muutokseen. Hyödynnetään myös ruokahävikkiä raaka-aineena (esim. ylikypsät banaanit nuotiobanaaneina).
3. Terveyttä ja hyvinvointia	<ul style="list-style-type: none"> Harrastusmahdollisuudet: Cityfarmaritoiminta, yhteisöviljely, kesäleirit, tapahtumat, kiertotalouteen ja luontoyhteyden liittyvät työpajat Käytännössä: Harrastustoiminnalla kaikenikäisille merkityksellistä ja edullista tekemistä. Perheen yhteistä tai lapsen/aikuisen omaa aikaa. 	<ul style="list-style-type: none"> Esittävä taide ja musiikkisisällöt. Käsillä tekeminen työpajoissa. Yhteisöllisyys, viihtyisyys, elämyksellisyys, tunnelmallisuus ja innostava ilmapiiri. Harrastus ja vapaaehtoistoimintaan osallistumismahdollisuuksien markkinointi.
4. Hyvä koulutus	<ul style="list-style-type: none"> Yhdessä oppiminen Käytännössä jakamalla laadukasta tietoa lisätään kykyä ymmärtää yksilön mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastokriisiin. Harjoittelijat ja työssäoppijat. Yhteistyö oppilaitosten kanssa: mm. Keuda ja Keravan opisto. 	<ul style="list-style-type: none"> Luennot kestävä elämä -teemalla. Työpajoissa ja luennoilla oppiminen.
6. Puhdas vesi ja sanitaatio /14. Vedenalainen elämä	<ul style="list-style-type: none"> Luonnonmukainen viljely ja innovaatio yhteistyöt Käytännössä: Jaetaan tietoa luomuviljelystä sekä luonnonvesien suojelusta. 	<ul style="list-style-type: none"> Luennot, joiden teemat tukevat luonnonvesien hyvinvointia.

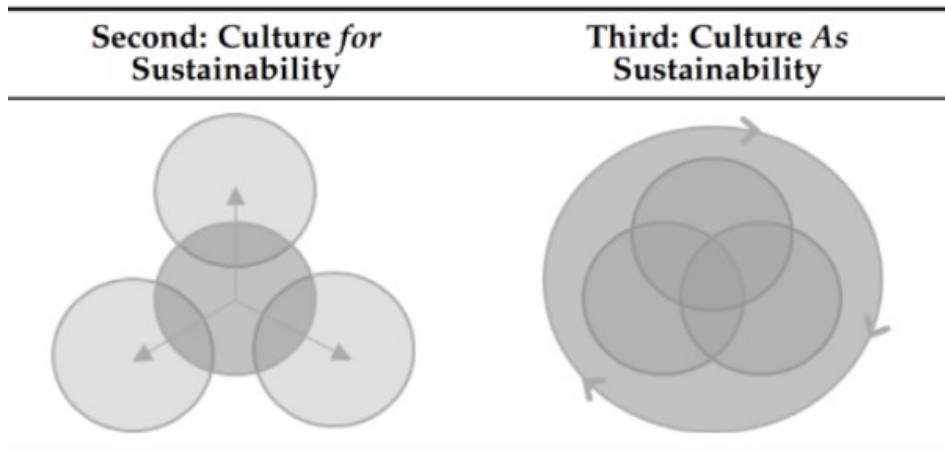
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän elämän innovaatioiden syntymisen tukeminen. • Jalotus kestävää arvomaailmaa vastaavan työnteon ja merkityksellisen vapaaehtoistyön mahdollistajana. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vapaaehtoiset tapahtumissa. • Mahdollisimman reilu korvaus taitelijoille/esiintyjille. • Ekologisten tuotteiden myyntiä.
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria	<ul style="list-style-type: none"> • Innovaatiot mahdollistavat tuloja ja ratkaisuja. • Jaetaan tietoa innovaatioista (luennot, työesitykset) 	<ul style="list-style-type: none"> • Biohiiletystuotteet ja biohiiletysinnovaatioiden esittely.
10. Eriarvoisuuden vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminta on monille pienituloisillekin taloudellinen saavutettavissa. • Toimintaan osallistuminen on usein ilmaista tai harrastusmaksu on pieni. • Vapaaehtoiseksi pääsee myös ilman taloudellista panostusta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vapaa pääsy kausitapahtumiin, pieni osallistumismaksu joihinkin työpajoihin.

2.2 Kulttuuri edistämässä kestävyttä

Tässä kappaleessa määrittelen, mitä tässä työssä tarkoittaa kestävyden edistäminen kulttuurilla. Kulttuuri voidaan määritellä monella tapaa. Tässä työssä kulttuuri -käsitteen määritelmä on, että kulttuuria on kaikessa, mitä me teemme. Ihmisen toiminta itsessään tuottaa kulttuuria. Kestävyys määritellään tässä työssä ekologisen, kulttuurisen, taloudellisen, sosiaalisen ja henkilökohtaisen kestävyden yhdistelmänä, kuitenkin painottaen ekologista kestävyttä työn rajauksen mukaisesti. Kestävä kehitys on kuvattu usein kolmena rinnakkaisena yhteiskuntaa tukevana pilarina; ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen pilari. Tämä ajatus erillisistä ”pilareista” on ongelmallinen (Kagan 2020, 1:30-3:17), koska näkemys kulttuurista yhtenä kestävyden pilarina (Culture in sustainability) viittaa siihen, että kulttuurilla on erillinen rooli (Soini & Dessein 2016, 2–4). Tässä työssä käytän kestävyys -termiä, sillä kestävä kehitys -termi on ongelmallinen, se liittyy jatkuvan taloudellisen kasvun diskurssiin (Kagan 2020, 1:30-3:17).

Pääasiassa kulttuurintutkimuksen koulukunnat ajattelevat kestävyden osa-alueet keskenään sidosteisina (Kagan 2020, 3:17-3:20). Kulttuurin roolista kestävydessä on useita malleja. Soini

ja Dessein tutkivat kulttuurin roolia yhteensä kolmen mallin kautta; Culture in Sustainability, Culture for Sustainability ja Culture as Sustainability. Tässä kappaleessa tutkin kahta jälkimmäistä näkemystä kulttuurin roolista kestävydessä, koska Culture in Sustainability viittaa kulttuurilla olevan erillinen rooli. Kulttuuri kestävyden “palvelijana” (Culture for Sustainability) viittaa kulttuuristen arvojen ja käsitysten huomioimiseen kestävyteen pyrkiessä. Näkemyksessä kulttuuri on elämäntapa, joka säätelee kaikilla elämänaloilla ja antaa merkitystä, kulttuuri nähdään voimavarana kestävydelle. (Soini & Dessein 2016, 2–4.) Kaganin mukaan kestävyys tulisi ajatella kokonaisuutena, jossa yhdistyy kestävyden kaikki osa-alueet moniulotteisesti. Hän kuvaa kestävyttä värikkäänä puuna, jossa kestävyden osa-alueiden “säikeet” limittyvät keskenään. Näin ekologinen, kulttuurinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys ovat vaikutussuhteessa toisiinsa. Kestävyteen sisältyy myös henkilökohtainen ulottuvuus. (Kagan 2020 4:14-8:00.) Soinin ja Desseinin mukaan kolmas malli kulttuurin ja kestävyden suhteesta on kulttuuri kestävytenä (Culture as Sustainability), jossa kestävyys on kaikkeen kulttuuriin sisältyvää ja se sulkee sisäänsä muut kestävä kehityksen pilarit. Kestävyys siis uppoutuu kulttuuriin ja se johtaa ekososiaaliseen sivistykseen. (2016, 2–4.) Ominaispiirteitä kulttuurille kestävytenä (Culture as Sustainability) on muun muassa politiikan alojen uudet toimintatavat, kulttuurin arvo upotettuna, muuttumassa oleva yhteiskunnan ja kehityksen näkeminen kulttuurisena prosessina. Kulttuuri kestävytenä (Culture as Sustainability) on siis murroksen perusta kohti kestävyttä. (Soini & Dessein 2016, 2–4.)

Culture for Sustainability

Kestävyyteen johtavaa.

Sisältää sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyden.

Culture as Sustainability

Kestävyys uppoutuu kulttuuriin.

Perusta kohti kestävyttä, kulttuuri sisältää kestävyden osa-alueet: sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyden.

Kuvio 3. Kulttuuri kestävyden “palvelijana” (Culture for Sustainability) ja kulttuuri kestävytenä (Culture as Sustainability) erot Soini & Dessein (2016) pohjalta.

Kulttuurilla on siis vahva rooli ekologisessa kestävydessä. Huntus pohtii kestävyden olevan systeemistä – kulttuurilla on Agenda 2030 tavoitteisiin välitön tai välillinen rooli (2022a). Kulttuurin roolia kestävydessä ei ole otettu vakavasti ja maailmanpolitiikassa tarkastelua on lykkäty. Kriisit hidastavat ekologisen kestävyyskriisin vastaisia toimia. Kulttuuri voi vauhdittaa kestävyysmurrosta monin keinoin. (Huntus 2022b.) Kulttuuri edistää ekologisen kestävyden lisäksi hyvinvointia. YK:n Agenda 2030 tavoitteista ei löydy suoraan kulttuuriseen kestävyteen liittyviä tavoitteita, mutta myös kulttuurilla voidaan vaikuttaa Agenda 2030 tavoitteiden toteutumiseen. Kulttuurin avulla voidaan edesauttaa kestävyttä vaikuttamalla muun muassa siihen millainen suhde meillä on kulutukseen, metsään, luonnonvesiin ja myös toisiimme. Keinoja vaikuttaa kulttuurin avulla on esimerkiksi tukea levittämällä tietoa kulttuuriperinnöstä, edesauttamalla yksilöiden luontosudetta, toimimalla aktivisteina tuoden esiin ongelmakohtia ja luoden käsitteistöä, tukemalla ilmastoystävällistä ruokakulttuuria ja luomalla näkyvyyttä eri

kestävyysteemoille vaikuttajien kautta positiivisella vaikuttamistyöllä. (Huntus 2022a; 2022b.) Ihmisille kulttuuria on myös puhdas luonto. Vuoden 2021 kulttuuriperintöbarometrin mukaan ihmiset kokivat kulttuuriperintönä myös puhtaan, monimuotoisen luonnon sekä ratkaisut ilmastomuutokseen. Jopa 66% koki, että kulttuuriperinnöstä huolehtiminen on kestävyttä edistävää toimintaa. (Museovirasto 2021.)

Kaganin mukaan kulttuurialalla tulee kehittää sosiaalisen kestävyuden mukaisesti mahdollisuuksia henkilökohtaiseen “täyttymiseen” sekä inklusiivisuuteen. Ekologisen kestävyuden eteen on luotava ympäristöjohtamisen hyviä käytäntöjä. Lisäksi on kehitettävä taloudellista kestävyttä organisaatioissa. Saavutettavuuden turvaamiseksi kävijöille on kehitettävä mahdollisuuksia osallistua. (Kagan 2020, 23:45-24:54.)

Ekologinen kestävyys on Jalotuksen toimintaan “upotettu”, ekologisuus ja ekologisuuden edistäminen on kaiken toiminnan perusta. Jalotus tuottaa kansansivistystoimintaa, ja Jalotuksen kausitapahtumat tukevat kulttuuria kestävytenä (Culture as Sustainability). Kausitapahtumat edistävät osaltaan kestävyystavoitteiden saavuttamista. Tapahtumat toteutetaan mahdollisimman laadukkaasti ja niiden sisällöt tukevat esimerkiksi oppimista, kulttuuriperintöä, luontoyhteyttä ja kasvisruokakulttuuria. Soinin ja Desseinin mukaan kehityksen näkeminen kulttuurisena prosessina ja kulttuurin arvo upotettuna ovat tunnusomaisia kulttuurille kestävytenä (2016, 2-4). Kestävän elämän tapahtumat voivat siis toteuttaa sisältöjen avulla ekologisen kestävyden jalkauttamista.

2.3 Katsaus kestävän elämäntavan tapahtumiin Suomessa ja Euroopassa

Tässä kappaleessa tarkastelen kestävän elämäntavan tapahtumia Suomessa ja Euroopassa esimerkkien avulla ja tapahtumien sisältöjen, tapahtuman laadukkuuden sekä vastuullisuuden kautta. Työn johdannossa määrittelin kestävän elämäntavan tapahtumat tapahtumina, jotka pyrkivät edistämään ekologisen kestävyden toteutumista tapahtuman kautta. Tapahtumien avulla voidaan edistää kestävyden eri osa-alueita, esimerkiksi kulttuurista, sosiaalista ja ekologista kestävyttä. Samat kestävyden osa-alueet ovat myös laadukkaan tapahtuman perusta. Ekologisten ja kestävän elämäntavan sisältöjen lisäksi kestävän elämäntavan tapahtuma tulee siis tuottaa laadukkaasti, koska kestävän elämäntavan sisällöt eivät takaa sitä, että tapahtuman tuotanto on laadukas.

Huomioon tulee ottaa kestävyys eri osa-alueiden lisäksi rahoitus, henkilöstöresurssit, tilojen rajoitteet, laadukas tapahtumasisältö, realistinen aikataulu, viestintä ja markkinointi, turvallisuus, tarvittavat luvat, saavutettavuus, sisältöön soveltuvat ekologiset kumppanit ja hankinnat (Pajunen 2018). Tapahtumat voivat laadukkaan ja vastuullisen tuotannon lisäksi esimerkiksi levittää tietoisuutta kestävydestä ja osoittaa kävijöille, miten tapahtumaa tuotetaan kestävästi ja myös, miten tapahtuman avulla tuotetaan vastineita kestävyystavoitteille. Agenda 2030 tavoitteet ovat hyvä pohja, joiden avulla voidaan tuottaa tapahtumiin vastuullista sisältöä (esimerkkinä taulukko 1).

Kestävän elämäntavan tapahtumat poikkeavat usein teemojen, ohjelmasisältöjen, tuotteiden ja kaupallisuuden osalta siitä, mitä tapahtumissa on totuttu näkemään ja kokemaan. Zero Waste Berlin Festival on kansainvälinen kiertotalouteen keskittyvä urbaani tapahtuma Berliinissä, joka tavoittelee tiedon levittämisen avulla positiivisia ilmastovaikutuksia, tavoitteiden pohjalla on valitut Agenda 2030 tavoitteet. Tapahtuman sisältöjä ovat erilaiset yhteisölliset työpajat, puhujat ekologinen kestävyys teemalla sekä ekologisten tuotteiden myynti ja esittely. (Zero Waste Berlin Festival 2023.) Suomessa varsinaisia kestävän elämäntavan teemaan viittaavia tapahtumia löytyy edelleen melko vähän. Pääasiassa tapahtumat ovat messu-, bisnes-, tiede- ja hyvinvointitapahtumia sekä tavoitteellisten yhdistysten pieniä tapahtumia. Valmista koottua listaa kestävän elämäntavan tapahtumista en löytänyt. Etsin suomalaisia ja eurooppalaisia kestävän elämäntavan tapahtumia internetistä hakusanoilla ”Kestävän elämän tapahtuma”, ”Kestävä tapahtuma”, ”Ekologinen tapahtuma”, ”Sustainable event” ja ”Ecological event”. Poimintani eivät ole kattavia, mutta sisällytin tähän työhön sopivia esimerkkejä siitä, mitä kestävän elämäntavan tapahtumia on tarjolla ja millaisia sisältöjä ne tarjoavat. Messutyypisistä kestävän elämäntavan tapahtumista tuon esille Infine Oy:n järjestämän Kestävän elämän tapahtuman, joka tarjoaa näkyvyyttä ekologisille tuotteille (Ostavastuullisesti 2023). Kasvisruokailun tarjonnan edistämiseen keskittyviä Vegefirma järjestää useita vegetapahtumia (2023), ja koko perheelle suunnattua Kestävän elämäntavan messutapahtumaa vietettiin Järvenpäässä 2023 (Järvenpään kaupunki 2023). Kiertotalousratkaisujen esittelyyn keskittyvä Kierto Fest Future – kiertotalousmessut järjestettiin Tampere-talossa (Kierto-hanke 2023). Messutapahtumissa erityisesti suosituilla puhujilla on pyritty saamaan näkyvyyttä – esimerkkinä Kierto Fest Future – messuilta puhujana ollut futuristi Perttu Pölönen ja Sitra Lab: Kuntalaisten omistajuuden aika - verkkotapahtumassa esiintynyt professori Arto O. Salonen (Sitra 2023a). Puhujilla houkuttelee kävijöitä myös kestävän elämäntavan tuotteita ja ratkaisuja esitteleviin tiede ja business

tapahtumiin. Helsingin yliopiston Sustainability Science days (2023) ja Pariisissa järjestettävä ChangeNOW – The largest event of solutions for the planet -suur tapahtuma (2023) kokoavat suuren joukon ammattilaisia kävijöitä. Suomessa osana Circular Green Blocks -hanketta järjestettävät Keko – Kestävät Korttelit -tapahtumat keskittyvät kiertotalous- ja jakamistalous aiheisiin, tapahtuma on myös osana Arabian katufestivaalia keväällä 2023 (Keko – Kestävät korttelit 2023). Kestävän elämän tapahtumapaikaksi sopii hyvin urbaani tai maalaismainen ja vanhaa aikaa henkivä paikka, joita on yhä enemmän tapahtumia varten saatu käyttöön. Home & Found on 2022 Raaseporissa järjestetty kierrätysasuntomessu -tapahtuma, jonka avulla markkinoitiin maallemuuttoa jo olemassa oleviin kohteisiin (VisitRaasepori 2023). Kestävän asumisen ja rakentamisen teemalla onkin tullut uusia tapahtumia. Keravan Kivisillan alueella, Jalotuksen vie-reisellä tontilla, järjestetään kesällä 2024 Uuden ajan rakentamisen festivaali – URF 2024, jonka ohjelmaan tulee työpajoja, kestävän asumisen ja rakentamisen tuotteita, puhujia sekä talonäytelyt alueella. (Keravan kaupunki 2023.) Myös Jalotuksen syystapahtumien pääteemana on kestävä asuminen. Luonnonsuojeluteemainen John Nurmisen säätiön Itämeripäivä kokoaa yhteen kumppaneiden tuottamaan sisältöä tapahtumapäivänä, jonka fokuksena on Itämeren suojelun esille tuominen (Itämeripäivä 2023). Myös kestävyyttä toiminnallaan edistäväillä liitot järjestävän kestävän elämäntapaa edistäviä tapahtumia (Esimerkiksi WWF, Luonto-, Pyörä- ja Marttaliitto). Norjassa Hurdalin -ekokylässä järjestettävä Hurdal Sustainability Festival on osa Hurdal -ekokylän keinoja yltää ekokylän yhteisön tavoitteisiin. Hurdal Sustainability Festivalin tuotti 2015–2016 konsulttiyritys Greener Events, projektiin kuului projektijohdon ja tuotannon lisäksi myös tapahtuman ekologisuuden sertifiointi, Eco Lighthouse -sertifikaatin hankkiminen tapahtumalle. (Greener Events 2023.) Jalotuksen kaltaisia yhteisöjä on Euroopassa useita (Ecolise 2023). Ekologisuutta edistäviä sisältöjä, joita kestävän elämäntavan tapahtumissa on, voidaan tuoda myös “tavallisiin” tapahtumiin, jotka tavoittelevat kestävyyttä ja vastuullisuutta.

Tapahtumien kehittäminen on tarpeen, jotta tapahtuman sisältöjen kautta voidaan vaikuttaa, sekä myös viestiä kävijöille millä eri keinoin panostetaan ekologiseen kestävyYTEEN. Avecmedian mukaan 2022 kehittämistarpeita tapahtuma-alalla ovat vastuullisuus, muuntautumiskyky, tavoitteellisuus ja asetettujen tavoitteiden vaikutusten mittaaminen. (Tammenheimo 2022.) Tapahtumien ekologisten sisältöjen kehittäminen vaatii resursseja ja tukea. Esimerkiksi Iso-Britanniassa A Greener Festival (myöhemmin AGF) tukee myös kestävän elämän tapahtumanjärjestäjiä konsultoimalla, sertifoimalla, tuottamalla tietoa, kouluttamalla, mittaamalla ja

palkitsemalla. AGF tavoittelee alan ekologisen kestävyuden edistämisen lisäksi tapahtumien vaikutuksia ihmisiin ja palkitsee vuosittain International AGF Awards -palkinnoilla kestävän elämäntavan tapahtumia useassa kategoriassa, myös vastuullisia tapahtumia. Palkintoja jaetaan esimerkiksi vaikuttavasta työstä tapahtuman yleisön parissa. (A Greener Festival 2023b; 2023a.) AGF:n 2023 palkitsema The Green Gathering -festivaali on kokonaisuudessaan ekologinen (mt., 2023b.) The Green Gathering -festivaalissa (UK) tapahtumien sisällöllä kävijään vaikuttaminen on pitkälle kehitettyä, festivaali kannustaa kävijöitään muuttamaan tapojaan ja vaikuttamaan myös tapahtuman ulkopuolella. Ohjelmasisällöt tukevat tavoitetta; erilaiset koulutukset, työpajat ja taitojen jakaminen kuuluvat tapahtuman ohjelmaan. Festivaalista viestitään verkkosivuilla inspiroivana tapahtumana, jossa käytyään kävijä laittaa “maailman kuntoon”. Viestinnän sävy on siis osallistavaa ja kävijää aktivoivaa. Liikkumisen päästöjä pyydetään kompensoimaan (The Green Traveller guide -opas neuvoo ekologiseen saapumiseen). Tulijoita kannustetaan saapumaan jalkaisin ja pyörällä pienten palkintojen kannustamana, ja sosiaaliseen mediaan pyydetään kävijöiden hauskoja kuvia ekologisesta saapumisesta. Kävijää pyydetään tekemään tapahtuman ulkopuolella konkreettisia tekoja tehdäkseen maailmasta paremman paikan asua – tapahtuman sloganissa todetaan festivaalin olevan tapahtuma, jonka vaikutus kestää yli viikonlopun. Lisäksi uusi "Not Just Net Zero" -kampanja tuo ohjelmaan vielä lisää kestävän elämän sisältöjä; opetetaan “uhanalaisia” käsityötaitoja, tuodaan esille viherpesun haitallisuutta ja kasvatetaan tapahtuma-alueelle lehto kotoperäisiä puulajeja, ihmisille tarjotaan myös henkilökohtaista neuvontaa. Ilmastovaikuttajille tarjotaan tapahtumaan ilmaisia lippuja. Verkkosivujen “Education, Social Impact & Behavior Change” -osiossa kerrotaan tapahtuman sitouttavan kävijöitään keskusteluilla, työpajoilla ja kampanjoilla ekologisuus ja kestävyysteemoihin. (The Green Gathering 2023.)

Kuva 1: Mietelause tapahtumasta. Kuva: The Green Gathering (2023).

Suomessa The Green Gathering -festivaalin kaltaisia vaikuttavia kestävän elämäntavan tapahtumia ei suuressa skaalassa vielä ole. Tapahtumateollisuuden 2021 toimialaselvityksen mukaan tapahtuma-alalla on tahtoa ja tarve alan vaikutusten todentamiseen (Kuusisto & Sahlstedt 2021, 4). Selvitys ei nosta esille tapahtuma-alan roolia ekokriisissä, mutta nostaa kuitenkin esille alan hyvinvointivaikutuksia – tapahtumat voivat toimia kiihdyttävänä alustana henkisen hyvinvoinnin, tiedon, opetuksen ja kulttuurin edistämiseksi (mt., 51). Kestävän elämäntavan tapahtumat voivat ottaa oppia laadukkaasti tuotetuista vakiintuneista tapahtumista omaan tuotantonsa. Jalotus voi ottaa oppia vakiintuneiden kestävän elämäntavan tapahtumien ohella esimerkiksi seuraavista tapahtumista:

- Ohjelmasisältöjen rohkeus ja viestiminen tapahtuman ympäristövastuusta näkyvät Meidän Festivaalin verkkosivuilla (Meidän Festivaali 2023). Jalotus voisi viestiä voimakkaammin kausitapahtumien vastuullisuudesta ja laadukkaudesta.
- Mitäs, Mitäs, Mitäs -Festivaaleilla osallisuus, itseilmaisu ja itse tekeminen ovat esillä, tapahtumassa voi myös nukkua teltassa lipun hinnalla (Mitäs, mitäs, mitäs 2023). Jalotuksen tapahtumia voisi myös markkinoida itse -tekemisellä, joka on osa kausitapahtumia.

Jalotuksen kausitapahtumat toteuttavat tässä työssä määriteltyjä kestävän tapahtuman tunnusmerkkejä tuoden esille kestävyiden ongelmakohdan ja konkreettisia keinoja ongelman ratkaisemisen avuksi sekä vinkkejä, miten voi toteuttaa ekologisesti kestävä elämää ja valita ekologisia ratkaisuja. Jalotuksen kausitapahtumia pidetään saadun palautteen mukaan tunnelmallisina, tapahtumiin myös palataan ja niitä odotetaan. Erityisesti sisällöistä pienet musiikki- tai esittävän taiteen esitykset, vegaaninen- ja kasvisruoka sekä työpajat ovat olleet yleisön suosiossa ja toimivatkin tapahtuman vetovoimatekijöinä. Kohderyhmänä ovat kaikki Jalotuksen vaikutusalueella olevat ihmiset – koska tukea ja innostamista kestävämpään elämäntapaan siirtymisessä omista lähtökohdista tarvitaan laajasti. Kävijä voi hyödyntää tapahtumassa esiteltyjä ratkaisuja ja oppeja oman talouden hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Yhteisöllisyys, käsillä tekeminen ja elämyksellisyys ovat vahvasti läsnä Jalotuksen kausitapahtumissa. Tavoitteena on, että kausitapahtumat itsessään houkuttelisivat kävijöitä kauempaakin ja näin voitaisiin vaikuttaa yhä suurempaan joukkoon kävijöitä. Jalotuksen tapahtumat ovat jo monelta osin kävijään vaikuttavia, mutta mitattu data vaikutusten todentamiseksi vielä puuttuu.

2.4 Laadukkuus ja kestävyys Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumissa

Tässä kappaleessa tuon esille, miten tilaajan kestävän elämän kausitapahtumat käytännössä tuotetaan mahdollisimman laadukkaasti ja kestävästi.

Ekologinen kestävyys tapahtumissa varmistetaan valikoimalla kumppanit, hankinnat, myyjät ja ruokapalvelu tarkoin sekä ohjeistamalla esimerkiksi kävijöitä mahdollisimman päästöttömään saapumiseen ja velvoittamalla myyjiä myös huolelliseen kierrätykseen. Tapahtumiin myyjät valikoidaan siten, että ne sopivat kunkin kausitapahtuman ekologiseen teemaan. Tapahtumien somisteet kierrätetään, kierrätysmateriaalia hyödynnetään raaka-aineena somisteisiin ja tapahtumiin käytetyt kalusteet ovat kierrätettyjä. Tapahtumiin saapuminen on melko vaivatonta, koska Jalotus sijaistaa noin 15 min kävelymatkan päässä Keravan juna-asemalta. Jalotukselle pääsee helposti myös omalla pyörällä ja tarvittaessa autolla. Kausitapahtumiin saapuu kävijöitä jonkin verran myös kauempaa, kauempaa saapuvat tulevat usein omalla autolla. Läheltä saapuvat kävijät tulevat usein jalkaisin tai pyörällä. Keskustan ulkopuolinen sijainti saattaa etenkin liikuntarajoitteiselle olla este tapahtumaan saapumiselle. Myös tapahtuma-alue on esteellinen; fyysistä esteettömyyttä Jalotuksella on mahdollista kehittää vain rajallisesti, koska navettarakennus (jossa kausitapahtumien sisätilat sijaitsevat) ja ulko wc -tilat ovat esteelliset. Piha-alue itsessään on melko esteetön, mutta hiekkapohjainen. Taloudellinen saavutettavuus on hyvällä tasolla – kausitapahtumat halutaan pitää taloudellisesti mahdollisimman saavutettavana, näin mahdollistetaan kestävän elämän tapahtuman kokeminen ja näkeminen mahdollisimman monelle. Työpajojen osalta on tarvittaessa kerätty pientä materiaalimaksua. Tapahtuman ruokatarjonta on laadukasta kasvis- ja vegaanista ruokaa, josta asiakkaan on myös mahdollista valita eri hintaluokkien ruokatuotteista edullisempi vaihtoehto. Nokipannukahvilaan myytäväksi hankittavat tuotteet ovat pääasiassa vegaanisia luomu/tai reilun kaupan tuotteita. Jalotuksen kausitapahtumien markkinointi painottuu sosiaalisen median markkinointiin. Kausitapahtumien viestintä ja markkinointi ovat sisällöltään laadukasta ja ammattilaisten tuottamaa. Erityisesti tapahtuman aikainen sosiaalisen median markkinointi tuo tapahtuman tunnelman myös Jalotuksen seuraajille, jotka eivät päässeet paikanpäälle. Markkinoinnissa painottuu-kin pienien resurssien vuoksi sosiaalisen median markkinointiin. Viestinnän tavoittavuuden ja näkyvyyden lisäämisen edistämiseksi on vielä kehitettävää. Brändinmukaisuus on kausitapahtumien visuaalisen ilmeen ja tapahtumien viestinnän ja markkinoinnin lähtökohta. Rahoituksen

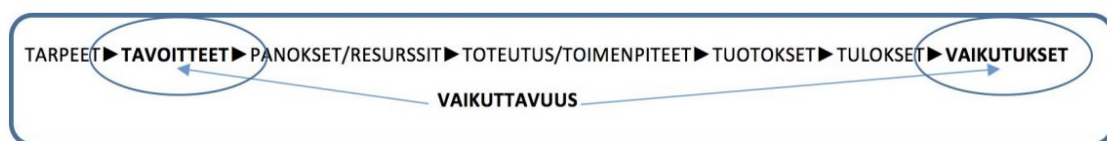
osalta kausitapahtumat eivät ole vielä täysin tasapainossa. Tuotantoon kuluu resursseja, ja suurin osa sisällöistä halutaan saavutettavuuden vuoksi pitää maksuttomina. Tämä yhtälö on vielä jossain määrin ratkaisematta. Toki avustusten hakemisella voidaan kattaa tuotantokustannuksia, mutta ainoastaan kunnan avustusten varassa on haastavaa tuottaa ja kehittää tapahtumaa. Lähitulevaisuuden kehittämistarpeita kausitapahtumien laadukkuuden takaamiseksi voisi olla turvallisemman tilan periaatteiden laatiminen sekä Ekokompassi -sertifikaatin, tai muu vastaavan sertifikaatin hankkiminen. Näiden avulla voidaan viestiä vielä vahvemmin tapahtuman laadukkuudesta ja ekologisuudesta.

3 VAIKUTUKSET, VAIKUTTAMINEN JA MITTAAMINEN

Tässä luvussa käsittelen vaikutus ja vaikuttavuus termejä ja käsitteiden eroa, vaikutusten mittaamista, vaikuttavuustuottamisen mahdollisuuksia sekä laadullisen mittaamisen ja arvioinnin keinoja.

3.1 Vaikutukset ja vaikuttavuus

Tässä kappaleessa erottelen vaikuttavuus- ja vaikutus -termit keskittyen enemmän vaikutuksiin ja niiden mittaamisen keinoihin, koska tässä työssä käsittelen pääasiassa vaikutuksia. Vaikutus -termiä käsitellessä on kuitenkin käsiteltävä myös vaikuttavuutta. Nykyään tutkitaan enemmän panosten sijaan juuri lopputuloksia (Jakonen 2016, 7), eli tuotoksia, tuloksia ja vaikutuksia. Tapahtumien vaikutuksia mitataan usein määrällisesti, mutta määrälliset tunnusluvut eivät kerro vaikutuksista tai vaikuttavuudesta (mt., 2016, 21). Tapahtumilla ja tuotannoilla on toki vaikuttavuutta, mutta sen todistaminen on haastavaa (mt., 2016, 23). Vaikuttavuudella tarkoitetaan pidemmällä aikavälillä tapahtuvaa ja laajempaa yksilöön ja yhteiskuntaan vaikuttavaa vaikutusta. Vaikuttavuutta arvioidaan, koska sitä ei voida mitata. Eri menetelmiä hyödyntämällä voidaan arvioida vaikuttavuutta (Saukkonen 2015, 11). Vaikutukset ja vaikuttavuus käsitteinä menevät helposti sekaisin (Jakonen 2016, 4–5). Vaikutusten ja vaikuttavuuden suhdetta kuvaavien mallien avulla on helpompi ymmärtää myös niiden erot. Vaikutusmalli kuvataan usein lineaarisena (mt., 2016, 20) tai porrasmaisena (Heliskoski, Humala, Kopola, Tonteri & Tykkyläinen 2018, 5). Mallissa järjestyksessä tulevat ensin tavoitteet, sitten panokset tai resurssit, toteutus, tuotokset, tulokset ja vaikutukset (Kuvio 4).

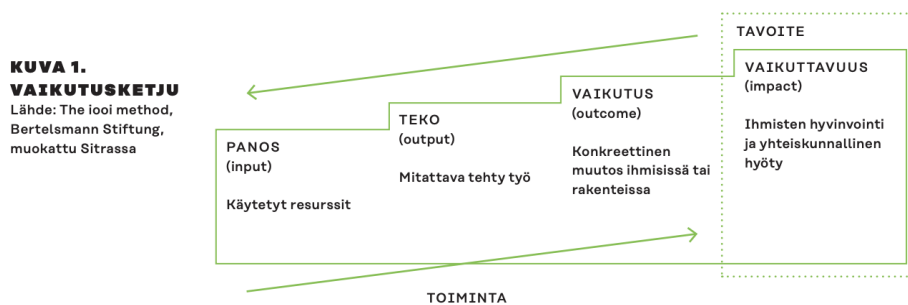
Kuvio 4: Vaikutusmalli. Tavoitteet ja vaikutukset yhdessä johtavat vaikuttavuuteen. Jakonen 2016, 7.

Kansainvälisesti vaikutusketju tunnetaan IOOI-menetelmänä. Kirjainyhdistelmä koostuu sanoista “Input” (panos), “Output” (tuotos), “Outcome” (vaikutus), “Impact” (vaikuttavuus). Panokset tulee vaikutusketjussa ymmärtää laajasti, niitä ovat kaikki materiaali-, työ-, osaamis-, suhde-, materiaalipanokset sekä rahalliset panokset. (Heliskoski ym. 2018, 5–7.) Suomessa laa-

jasti käytettävässä IOOI-menetelmään perustuvassa porrasmallisessa vaikutusketju-mallissa kuvataan mistä elementeistä yhteiskunnallinen vaikuttavuus syntyy ja mikä on elementtien suhde toisiinsa. Vaikutusketjulla on kaksi käyttötapaa:

- Vaikuttavuuden jalanjäljen tunnistamista varten suunnataan vaikutusketjussa ylöspäin: panos, teko, vaikutus, vaikuttavuus toimien asettamalla ensin panos ja edeten seuraavaksi tekojen määrittelyyn (Heliskoski ym. 2018, 5).
- Kun halutaan tunnistaa vaikuttavuuden kädenjälki, edetäänkin tavoite edellä vaikutusketjun portaita alaspäin. Kun tavoitteena on yhteiskunnallinen hyöty, tulee haluttu vaikuttavuus määrittää ensin. Sen jälkeen vaikutus, teko ja panos määritellään ylhäältä alaspäin. (mt., 2018, 5)

Tarpeen mukaan on siis mahdollista, joko tunnistaa vaikuttavuuden jalanjälki tai vaikuttavuuden kädenjälki (mt., 2018, 5).

Kuvio 5. Vaikutusketju. Heliskoski ym. 2018, 5.

Vaikutukset voivat olla esimerkiksi sosiaalisia tai kulttuurisia vaikutuksia sekä tietyn alueen maineen kehittymistä. Ne voivat olla myös haluttuja, odottamattomia, positiivisia ja negatiivisia – heti tai viiveellä tapahtuvia. Vaikutukset ovat siis osa vaikuttavuutta, ja ne limittyvät myös toisiinsa. (Jakonen 2016, 21–22.) Organisaatiolta ei odoteta kykyä todentaa vaikuttavuutta, koska usein vaikuttavuus on monen toimijan tekojen lopputulema, yksittäisen organisaation on kuitenkin tärkeää kyetä perustellusti ilmaisemaan miten ja miksi sen tuottamat teot ovat tuottaneet vaikutuksia yhteiskunnan hyväksi. Sitra suosittelee organisaatioille vaikuttavuuden yhteiskehittämisen työpajoihin osallistumista. Vaikuttavuuden mallintaminen on tärkeä keino suunnitella sitä, miten haluttu tavoite saavutetaan. (Heliskoski ym. 2018, 7–9.)

Jalotus on laatinut Sitran työpajassa toimintansa alkuvaiheessa 2019 koko toimintaa koskevan vaikuttavuusketju -suunnitelman. Jalotuksen toiminta kokonaisuudessaan tähtää siis vaikuttavuuteen (Jalotus ry 2019). Kehittämistyössäni keskityn Jalotuksen kestävä elämän tapahtumien vaikutusten mittaamisen keinoihin. Vaikuttavuuden arviointi tilaajan kausitapahtumien osalta ei ole vielä ajankohtaista, mutta mahdollista mittaamisen myöhemmässä vaiheessa. Kausitapahtumien haluttuja vaikutuksia voisivat olla esimerkiksi konkreettiset ekologiset teot kävijän arjessa tai kävijälle syntyvä ajatus siitä, että ekologisesti kestävä elämä ei vaadi luopumista vaan ajattelu- tai toimintavan muuttamista. Konkreettinen vaikuttavuustavoite voisi olla esimerkiksi se, että Jalotuksen kausitapahtumien vaikutuksen tuloksena lähialueen asukkaat tuottavat aiempaa enemmän ruokaa omassa kodissa tai pohtivat aiempaa enemmän kulutusvalintojaan kriittisesti Jalotuksen kausitapahtumien ohjelmasisältöjen vaikutuksesta.

3.2 Vaikuttavuustuottaminen

Tässä kappaleessa käsittelen vaikuttavuustuottamisen mahdollisuuksia tapahtumilla vaikuttamiseksi. Vaikuttavuustuottamisella otetaan osaa ajankohtaisiin aiheisiin ja ollaan yhteydessä yhteiskuntaan. Vaikuttavuustuottaminen on tuotannollista ja viestinnällistä, sillä pyritään tiettyyn asetettuun tavoitteeseen. Erityisesti dokumenttielokuva-alalla ja elokuvatapahtumissa (mm. Docventures) vaikuttavuustuottamista on tehty jo pitkään. Vaikuttavuustuottaminen onkin monipuolista yleisöön kohdistuvaa vaikuttamista – myös osallistumista keskusteluun, näkökulmien avaamista ja sidosryhmien kanssa toimimista. (Rantama 2018.)

Varsinaiset vaikuttavuuskampanjat ja vaikuttavuustuottajat ovat vielä marginaalissa Suomessa (Pohjola 2015). Vaikuttavuustuottamisen tarkoituksena voi olla esimerkiksi uusien asiakkaiden hankkiminen tai yksittäinen tavoite. Tulosten arviointia tehdään vaikkapa sosiaalisen median aktiivisuutta, jäsenmääriä tai jäsenistön aktiivisuutta mittaamalla. (Rantama 2018.) Kampanjan, kohdeyleisön ja tavoitteen asettamiseen tarvitaan panostusta. Vaikuttavuustuottamista ei voi tehdä pienillä resursseilla – vaikuttavuuskampanja vaatii oman budjettinsa, se on erillinen tuotanto, johon esimerkiksi dokumenttielokuva tarvitsee eri rahoittajia kuin elokuvalle. (Pohjola 2015.) Sitran vaikuttavuuden ekosysteemi -mallissa panos johtaa tekoon kohderyhmässä ja muutokseen, jolla päästään asetettuun vaikuttavuustavoitteeseen (Heliskoski ym. 2018, 7). Jakosen mukaan vaikuttavuus ei vie aina muutosta kohden, vaan vaikuttavuus on muutoksia, joita

tietoisesti ja tavoitteellisesti tuotetaan. Vaikuttavuudella voidaan myös ylläpitää ja säilyttää esimerkiksi kulttuuriperintöä. (Jakonen 2016, 28.)

Aiemmin esittelemässäni vaikutusketju-mallissa (Kuvio 5) kiteytyy se, että vaikuttavuuden tuottaminen on mahdollista, mutta haastavaa (Heliskoski ym. 2018, 6). Vaikuttavuustuottamisessa edetään siis vaikuttavuustavoite edellä IOOI-menetelmään pohjautuvaa vaikutusketjua ylhäältä alaspäin. Näin vaikuttavuustavoite, tavoitellut vaikutukset, valitut teot ja panokset johdavat parhaimmillaan tavoiteltuun lopputulokseen eli haluttuun vaikuttavuuden kädenjälkeen. Konkreettista apua vaikuttavuustuottamiseen voi tuoda valmis malli. Sitran Vaikuttavuuden askelmerkit -julkaisussa esitelty vaikutuspuu-malli tietyn tavoitteen toteutuksen määrittelyssä. Vaikutuspuussa IOOI-menetelmän pohjalta mallinnetaan, miten tavoitellut muutokset toteutetaan ja mitä käytännössä tehdään. Ensin panoksien osalta tulee pohtia resurssit. Vaikutuspuuhun kirjataan vaiheet asettamalla ensin “puulle” otsikko ja sen “runkoon” palvelulupaus. “Juuris-toon” kirjataan palvelulupauksen täyttymistä varten tarvittavat muutokset sekä riskitekijät. Puun “latvaan” kirjataan välittömät, välilliset ja pidemmän aikavälin vaikutukset (vaikuttavuus), joita palvelulupauksen toteutumisesta seuraisi. (mt., 2018, 13–14).

Tuottajan toimenkuvana vaikuttavuuden tuottamisessa on vaikuttavuuskampanjan suunnittelu ja toteutus (Jakonen 2016, 21–22). Tuottajan rooli voi siis olla vaikuttavuustuottamis -kampanjassa vetäjä, joka hankkii rahoituksen, suunnittelee kampanjan tavoitteet sekä toteuttaa toimenpiteet. Vaikuttavuutta pohtiessa on vastattava kysymyksiin “Mihin halutaan vaikuttaa?” ja “Miten halutaan vaikuttaa?” (mt., 2016, 21–22).

Vaikka Jalouksen toiminnan tavoitteena on vaikuttavuus, Jalotuksen kausitapahtumien osalta vaikuttavuustuottamista ei vielä tehdä. Jalotuksella on ekologisen ja yhteisöllisen kestävän elämän tiedot ja taidot, joita tarvitaan, jotta uutta toimintakulttuuria voitaisiin vaikuttavuustuottamisen keinoin edistää tapahtumienkin kautta. Kun kausitapahtumien vaikutuksia on mitattu riittävän pitkään, voidaan pohtia myös vaikuttavuustuottamiskampanjaa kausitapahtumille. Varsinaisen vaikuttavuuskampanja tarvitsisi mahdollisesti oman rahoituksensa erillisenä tuotantona, testiluontoisesti pienemmillä resursseilla voisi järjestää pienemmän paikallisen kampanjan.

3.3 Laadullinen mittaaminen ja arviointi

Tässä kappaleessa esittelen keinoja laadulliseen mittaamiseen ja arviointiin, ja esittelen SROI -menetelmän. Vaikuttavuutta voidaan arvioida, mutta vaikutuksia voidaan myös mitata, koska vaikutus on konkreettisempi muutos, joka tapahtuu lyhyemmällä aikavälillä (Heliskoski ym. 2018 5–6). Laadullinen tutkimus sopii, kun mitataan muutosta ihmisessä (Juuti & Puusa 2020, Laadullisen tutkimuksen olemus), ihmistieteessä laadullista tutkimusta on käytetty vuosikymmeniä. Laadullinen tutkimus ei ole määrällisen tutkimuksen vastakohta, vaan siinä keskitytään tutkimuksen kohteena olevaan ihmiseen ja hänen kertomaansa tutkittavasta aiheesta (mt., 2020, Laadullisen tutkimuksen erityisluonne). Tapahtumien vaikutuksia on mitattu pääasiassa määrällisesti taloudellisten vaikutusten osalta (Mustonen 2022). Lisäksi tarvitaan laadullisia mittareita. (Jakonen, Olli 2016, 21.)

Laadullisten tulosten mittaaminen on usein määrällisten tulosten mittaamiseen verrattuna vaikeaa, koska laadullisen datan osalta tulee päättää miten laadullinen data “lasketaan”. Ihmisten kokemaa vaikutusta ei ole yksiselitteinen. Esimerkiksi järjestöt tuottavat monia erilaisia vaikutuksia ja vaikuttavuutta, mutta haasteena on datan käsittely. (Klemelä 2016, 12–13.) Apua, aineistoa ja tukea vaikutusten mittaamisen laadullisesti on tarjolla. Esimerkiksi Hyvä mitta -verkkosivuilla ohjeistetaan käytännönläheisesti vaikutusten mittaamiseen ja vaikuttavuuden arviointiin case esimerkkien, mittareiden valinnan ja mittari -materiaalien avulla. (Hyvä Mitta 2023a.) Sopivien mittarien valintaan tulee panostaa huolellisesti ja niiden valinta tehdään vaikuttavuusketjun tavoitteiden mukaisesti. Tulee myös hankkia riittävät pohjatiedot ennen mittaamisen aloittamista. Testatut, olemassa olevat mittarit auttavat alkuun, ja lisäävät myös kerätyn tiedon luotettavuutta. Käytännössä tavoitteiden asettamisen kanssa samanaikaisesti on hyvä miettiä niille sopivat mittarit. (Hyvä Mitta 2023b.) SROI-menetelmän avulla voidaan muuntaa laadullinen data rahamääräiseksi. SROI (Social Return on Investment) -arviointi ja laskenta menetelmän avulla voidaan todentaa hyötyjä esimerkiksi yhteiskunnallisia ja ympäristöhyötyjä organisaatioiden projekteissa. Menetelmä voi auttaa toiminnan kehittämisessä, sidosryhmäsuhteissa, julkisuustyössä ja rahoituksen saamisessa. Käytännössä menetelmän käyttö vaatii resursseja ja paneutumista. SROI-menetelmän vaiheita ovat aloitustoimet, mallintaminen sekä tiedon keruu, laskeminen ja tulosten hyödyntäminen. Vaiheet sisältävät yhteensä 10 toimenpidettä. Alkuvaiheessa määritetään kohde ja tavoite sekä sitoutetaan sidosryhmät, mallintamisen ja tiedonkeruun vaiheessa on eniten toimenpiteitä. Toimenpiteet tehdään järjestyksessä. (Klemelä 2016,

8–20.) SROI analyysi aloitetaan pohtimalla kohde ja tarkoitus sekä tunnistamalla sidosryhmät, jonka jälkeen mallinnetaan vaikutuskartta ja lasketaan vaikuttavuus rahassa. Aloitustoimien askeleet ovat analyysin kohteen ja tarkoituksen määrittäminen sekä yhteydenotto tarvittaviin sidosryhmiin. Mallintamisen ja tiedon keruun vaiheessa vaikuttavuustekijät ja -prosessin kartoitetaan (apuna voi käyttää kaaviota mallintamiseen), asetetaan tulosindikaattorit, kerätään aineisto ja arvotetaan mitattu data. Viimeisessä eli laskemisen vaiheessa vaikuttavuus ja SROI suhdeluku lasketaan sekä laaditaan herkkyysanalyysi (katsotaan muutosten vaikutus lopputulokseen), raportoidaan ja hyödynnetään tulokset. (SROI 2023; Klemelä 2016, 20).

Kuvio 6. SROI analyysin vaiheet ja tehtävät. Klemelä 2016, 20.

Yhden laadullisen mittaamisen menetelmän varaan ei kannata laskea. Menetelmien tulee myös sopia organisaation arkeen, kerättyä dataa tulee seurata ja myös hyödyntää. Sitran mukaan hyvän mittariston tunnusmerkkejä ovat muun muassa mittaaminen monipuolisesti, laadullinen mittaaminen, mittaaminen integroituna palveluntuottajan arkeen ja seuranta vaikutustavoitteen pääsystä (Heliskoski ym. 2018, 16). Vaikutuksia voidaan arvioida useassa eri kohdassa; etukäteen, samanaikaisesti, jatkuvasti tai jälkikäteen. Yleensä käytetään jälkikäteen arviointia.

Tällöin tarkastellaan tuloksia ja vaikutuksia (projektin tms.) päättymisen jälkeen. Myös samanaikainen arviointi kannattaa, sillä se voi toimia tehokkaammin kuin jälkikäteen arviointi. (Jakonen, 2016, 29.) Tavoitteena voi olla joko mittaaminen, ymmärtäminen tai oppiminen, erikseen tai samanaikaisesti (mt., 2016, 34). Kerätty data voidaan koota raporttiin jatkokäyttöä varten. Hyvänä esimerkkinä siitä, miten tapahtuman yksilötason mittaamisen tuloksia on tuotu selkeästi ilmi, toimii The Green Gathering -festivaalien 2019 vuoden tapahtuman yksilötason vaikutuksista tapahtumaorganisaation toimittama rapotti. Raportista ilmenee, että kyselyn kysymykseen “How will your visit to Green Gathering change your behavior?” johon 40,5% vastasi tapahtuman seurauksena ryhtyvän poliittisesti aktiivisemmaksi ja kampanjoivansa ekologisen ja sosiaalisen vastuun aiheista, 37,5% ilmoitti alkavansa kierrättämään enemmän, 26% pyrkii roskattomaan tai muovittomaan elämäntapaan, 24% ilmoitti aloittavansa vapaaehtoistyön ekologisessa tai eettisessä organisaatiossa, 22% ilmoitti vähentävänsä lihan syöntiä, 13% ilmoitti kokeilevansa vegaanista ruokavaliota ja 12% ilmoitti muuttavansa toimintaansa muulla tavalla (esimerkiksi välttämällä lentämistä ja kuluttamalla vähemmän). (UK Parliament 2019). Raportin tapauksessa kävijää on tavoiteltu kyselyllä (Survey), luultavasti tapahtuman jälkeen. Haastattelu tai jälkikysely onkin erityisesti myös avoimeen tapahtumaan sopiva keino kerätä dataa kävijöiltä. Tapahtumissa mittaamisen haastetta lisää se, ettei kävijästä välttämättä jää jälkeä kuten vaikkapa hotellissa (Mustonen 2022). Raportista ei ilmennyt onko data kerätty laadullisesti avoimella kysymyksellä, vai määrällisesti. Tämän tyyppinen data voidaan kerätä laadullisesti avoimia kysymyksiä sisältävällä kyselyllä, analysoida ja muuntaa SROI-menetelmällä rahamääräiseksi. Työläät mittaamisen menetelmät ovat laadukkainta tietoa tuottavia (Mustonen 2022). Vaikka SROI-menetelmä on työläs, se voi tuottaa todella arvokasta dataa toiminnan kehittämiseksi ja näin maksaa siihen käytetyt resurssit takaisin. Laadullisen datan rinnalla määrällinen data lisää aineiston luotettavuutta ja aineiston ristiin tulkinta mahdollistuu. Mittaamiseen, mittaamisen valmisteluun ja datan käsittelyyn tulee varata riittävästi resursseja.

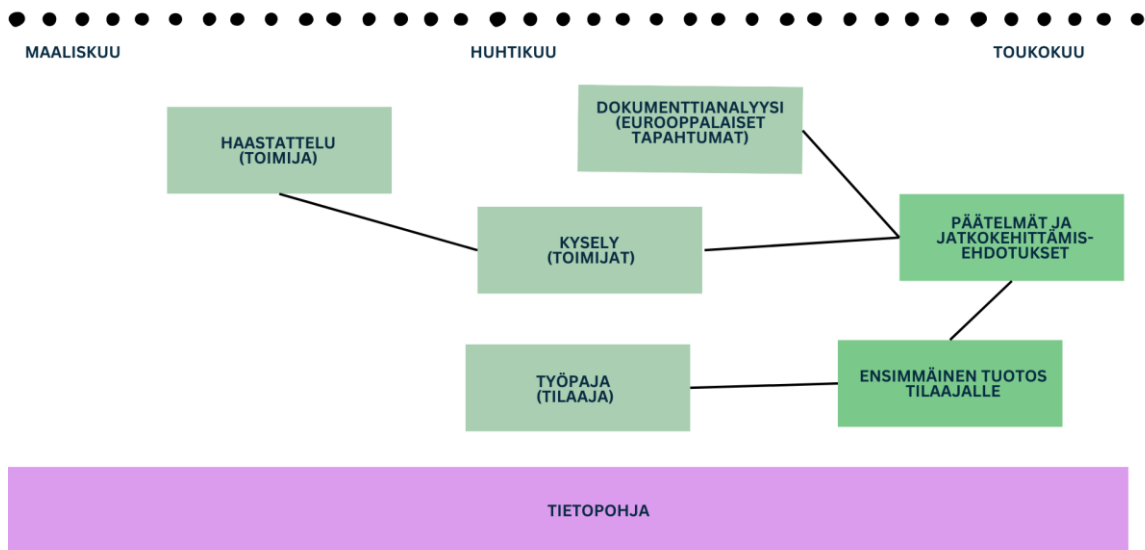
Tilaajan kausitapahtumien vaikutusten laadullista mittaamista varten on asetettava mitattavissa olevat tavoitteet, jotta kausitapahtumilla voidaan saada näkyvyyttä sekä toteuttaa Jalotuksen mission ja vision jalkauttamista. Myös tapahtumien jatkokehittäminen vaikutuksista kerättyä dataa hyödyntämällä on tarpeen ja käytännössä avoimessa tapahtumassa vaikutusten mittaaminen jälkikäteen on toimivin tapa. Kerätyn datan hyödyntämiseen tilaajalle sopivia menetelmiä voi olla SROI-menetelmä, koska kausitapahtumien vaikutukset kävijään ovat laadullista “peh-

meää” dataa. SROI-menetelmällä muunnettua dataa voitaisiin hyödyntää kausitapahtumille julkisuutta, rahoitusta ja sponsoreita hankkiessa sekä tapahtumien kehittämiseen. Koska SROI-menetelmä auttaa organisaatiota tunnistamaan esimerkiksi sosiaalisia- ja ympäristöhyötyjä rahamääräisesti (SROI 2023) soveltuisi se tilaajan käyttöön hyvin. Jalotuksen kausitapahtumien tapauksessa sidosryhmänä olisi tapahtumankävijät

4 AINEISTONHANKINTAMENETELMÄT

Tässä luvussa kerron aineistonhankinnan strategiasta ja menetelmien valinnasta tutkimukseen. Kehittämistyön lähestymistapa on konstrukttiivinen. Konstrukttiiviselle lähestymistavalle ominaista on tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksena käytännön ongelman ratkaisuksi tuotettu lopputuotos (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, luku 3.4). Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullinen tutkimus sopii uuden tiedon etsimiseen, ilmiön kuvaamiseen ja tulkitsemiseen (Juuti & Puusa 2020, Laadullisen tutkimuksen olemus). Konstrukttiivinen lähestymistapa ei rajaa menetelmiä, ja tyypillisesti käytetään useaa menetelmää; kyselyä, haastattelua ja yhteisöllisiä menetelmiä (Ojasalo ym. 2015, luku 3.4). Menetelmiksi tähän tutkimukseen valikoitui haastattelu, aivoriihityöpaja, kysely ja dokumenttianalyysi. Aivoriihityöpaja valikoitui menetelmäksi, koska tilaaja haluttiin osallistaa tutkimukseen. Osallistaminen kehittämisprosessiin parantaa tutkimuksen laadukkuutta ja tukijan ymmärrystä käyttäjän tarpeista (Ojasalo ym. 2015, luku 3.4). Ideointityöpajassa vetäjän johdolla tuotetaan ideoita ratkaisuksi johonkin ongelmaan tai kysymykseen (mt., 2015, luku 4.7). Tutkimuksessa haastattelulla ja toimijakyselyllä tutkin tapahtumien yksilötason vaikutusten mittaamista organisaatioissa. Laadullisella tutkimuksella tietystä ilmiöstä pyritään tuottamaan monipuolisesti tietoa, usein tutkitaan jotakin tiettyä ilmiötä tutkittavan henkilön näkökulmasta (Juuti & Puusa 2020, Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan?).

Aineiston keruussa hyödynsin siis triangulaatiota – keräsin aineistoa useasta lähteestä ja monin keinoin. Tutkimuksen luotettavuus paranee triangulaatiota käyttämällä (Ojasalo ym. 2015, luku 4.1).

Kuvio 7. Menetelmät, menetelmien sidonnaisuus ja aikataulu.

Tutkimuksen alkuvaiheessa hankin tietoa aiheen rajaamiseksi ja puolistrukturoidun haastattelun teemojen ja kysymyslistan sekä menetelmien valmistelemiseksi. Haastateltava organisaatio valittiin huolellisesti. Puolistrukturoitu haastattelu on haastattelutyyppejä, jossa haastateltava saa omin sanoin vastata tutkijan etukäteen määrittelemiini kysymyksiin. Haastattelusetelmä on vapaampi kuin strukturoidussa haastattelussa. (Puusa 2020, Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu.) Kyselyn kysymykset laadittiin haastattelukysymysten pohjalta. Webropol -kysely lähetettiin erikokoisille tapahtumia tai tilaisuuksia tuottaville, arvioni mukaan jollain tavalla vaikuttavuutta tavoitteleville organisaatioille. Kysely sisälsi avoimia kysymyksiä ja muutamia rajaavia kysymyksiä. Avoin kysely sopii laadulliseen tutkimukseen (Sarajärvi & Tuomi 2009, 72).

Aivoriihityöpajan valmisteluja varten tutkin eri lähteistä fasilitoinnin ja työpajatyöskentelyn ohjeita sekä tein tarvittavat valmistelut, suunnitelman ja laadin ohjeen työpajan kulusta sekä tavoitteista. Jalotuksen työntekijöille fasilitoidussa aivoriihityöpajassa ideoitiin ja laadittiin miellekartta tilaajan näkökulman kartoittamiseksi sekä tilaajan sitouttamiseksi. Tavoitteena oli tuottaa Jalotuksen kausitapahtumille mitattavissa olevat vaikutustavoitteet (vaikutukset yksittäiseen kävijään) Jalotuksen strategisten tavoitteiden pohjalta ja tavoitteiden mittaamiseen sopivia kysymyksiä.

Dokumenttianalyysillä tutkin eurooppalaisten tapahtumien verkkosivuilta merkkejä siitä, viestivätkö eurooppalaiset vaikuttavia tai kestäviä tapahtumia tuottavat organisaatiot verkkosivullaan kestävästä toiminnasta ja toiminnan vaikutusten mittaamisesta.

Aivoriihityöpajan aineisto toimii tämän työn ensimmäisen tuotoksen pohjana yhdessä erityisesti vaikutus -termin tietopohjan kanssa. Muiden menetelmien anti on tuottaa muuta hyödynnettävää tietoa jatkokehityskehitysideoiden pohjaksi ja tämän työn päätelmiin. Tutkimustrategian avulla pyritään tuottamaan mahdollisimman laaja kuvaus ilmiöstä, eli miten kestävien ja vaikuttavien tapahtumia tuottavien organisaatioiden toimesta mitataan tapahtumien vaikutuksia. Tietoa hankitaan menetelmien avulla mahdollisimman monesta näkökulmasta.

Aineiston analysointimenetelmät valikoituivat aineiston mukaan. Aineisto analysoidaan laadullisesti ja aineistoa analysoidessa hyödynnän abduktiivista päättelyä. Abduktiivisessa päättelyssä tutkijan työhön vaikuttaa aineisto ja teoria rinnakkain (Puusa 2020, Aineistoanalyysin lähestymistavat). Ennen aineiston keräämistä on tärkeää pohtia analysointimenetelmiä, jotta aineisto sopii sille suunnitellulle analysointimenetelmälle (Sarajärvi & Tuomi 2009, 69–70). Ennen aineiston keräämistä tutkin teoriaa, ja aineiston kerättyäni palasin siihen. Teoria ja aineisto käyvät vuoropuhelua siten, että teoria on apuväline. Laadullisen tutkimuksen analysointivaiheessa tulee valita sopiva taso, jolla aineistoa analysoidaan. (Juuti & Puusa 2020, Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan.) Tutkija erittelee ja yhdistää – laadullisessa tutkimuksessa yhdistyvät analyysi ja synteesi (Puusa 2020, Laadullisen aineiston analyysi työvaiheena).

4.1 Haastattelu

Puolistrukturoitua haastattelua varten valitsin organisaation, jonka tiesin toimivan tavoitteellisesti ja tapahtumien/tilaisuuksien vaikutuksia jollain tavalla myös yksilötasolla. Arvioin, että haastattelusta voisi olla lisäarvoa tutkimuksessa. Haastateltava ei ollut tilaajan organisaatiosta. Haastateltavan huolellinen valinta lisää haastattelusta saatavan tiedon määrää (Sarajärvi & Tuomi 2009, 73–74). Lähestyin haastateltavaa sähköpostitse ja sovimme haastatteluajan. Laadin tutkimusta varten Tutkittavan informointi-, Tutkittavan suostumus- ja Seloste henkilötietojen käsittelytoimista -lomakkeet. Puolistrukturoidun haastattelun teemat ja haastattelukysymykset (LIITE 1) laadin ennen haastattelua tutkittuani tietopohjaa vaikuttavuuden, vaikutusten ja mittaamisen termien osalta. Haastateltavalla oli mahdollisuus tutustua haastattelun teemoihin ennakoon. Haastattelun teemoina oli tapahtumien ja tilaisuuksien vaikutusten mittaaminen,

mittaamisen tavat, kerätyn tiedon hyödyntäminen, seuranta ja mittaamistapojen jatkokehittäminen. Puolistrukturoitu haastattelu on joustava – haastattelun kysymysten järjestystä ja asetelua voi muuttaa tilanteen mukaan. (Ojasalo ym. 2015, luku 4.2.) Arvioin, että haastattelutilanteessa kysymysten järjestys saattaa muuttua hieman haastattelun kulun mukaan.

Haastattelu pidettiin maaliskuun puolivälissä haastateltavan työpaikalla. Haastattelu äänitettiin mobiililaitteella. Äänittäminen auttaa tukijaa ja tutkittavaa keskittymään haastattelutilanteeseen (Ojasalo ym. 2015, luku 4.2). Haastattelutilanne kesti noin 40 minuuttia. Haastateltavan toiveesta haastattelu anonymisoitiin. Haastateltavan kanssa sovittiin, että haastattelu anonymisoidaan, eli siitä poistettiin suorat tunnisteet.

- Haastattelun jälkeen kuuntelin aineiston kolme kertaa samalla litteroiden peruslitteroinnilla
- Haastattelusta poistettiin täytesanat ja litteroitu teksti värikoodattiin teemojen mukaisesti
- Teemoittelun jälkeen haastattelun lauseet vietiin excel -työkaluun
- Aineisto karkeistettiin eli anonymisoitiin
- Värikoodatut lauseet pelkistettiin 2 kertaa
- Pelistetyn tekstin perusteella kirjoitin aineiston analyysin

Haastatteluaineiston analyysissä hyödynsin kategorisointia, värikoodausta, karkeistamista pelkistämistä ja teemoittelua. Luin peruslitteroinnin tasolla litteroimani aineisto ensin kolme kertaa etsien kategorioita. Värikoodasin tekstin siinä nousseiden seitsemän alustavan kategorian mukaisesti (Tavoitteet/strategia, mitä tehdään, mittauskeinot, mittauksen laatu, tunteet ja abstrakti aihe, haasteet ja tulokset). Kirjoitin värikoodatut lauseet Excel -työkaluun. Suoritin kategorisoiduille teemoitelluille lauseille karkeistamisen. Pelkistin lauseet teemoittain kaksi kertaa. Pelkistyksen jälkeen kokosin aineiston uudelleen kirjoittamalla haastattelun analyysin teemoja mukaillen. Haastatteluaineiston analysoinnissa on monta vaihetta; aineiston lukeminen, raakatekstin kategorisointi, teemoittelu sekä tulkinnat ja johtopäätökset. (Koski 2020, Teksteistä teemoiksi). Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa analysoidaan aineistolähtöisesti käyttäen esimerkiksi haastateltavan käyttämiä käsitteitä, sanoja ja lauseita (Juuti & Puusa 2020, Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan).

Haastattelu sopi mielestäni hyvin ensimmäiseksi menetelmäksi kehittämistyössäni. Tietopohjaan ja menetelmiin tutustuminen valmistivat hyvin haastatteluun ja aiheen käsittely syveni

vaihe vaiheelta johdonmukaisesti siten, että edellinen menetelmä syötti tietoa seuraaviin menetelmiin. Haastattelun kysymykset toimivat hyvin. Sain varmistusta hyödyntää haastattelun kysymyksiä sovellettuina kyselylle, jotta aineiston analysointi ja vertailu helpottuu.

4.2 Kysely

Haastattelua varten laatimieni kysymysten pohjalta laadin anonymin Webropol -kyselyn (LIITE 2), jonka lähetin sähköpostitse sadalle erikokoisille tavoitteellisille tapahtumatoimijalle sekä toimijoille, joiden päätoimintaa on muu kuin tapahtumatuotanto. Anonyymiys varmistettiin lähettämällä avoin vastauslinkki vastaanottajien sähköpostiin. Sähköpostiosoitteet oli laadittu listaksi oppilaitoksen tietoturvalliseen pilvipalveluun. Kyselyä varten laadittiin tarvittavat lomakkeet. Kyselyn lähettämistä varten laadin saatetekstin ja julkaisin kyselyn avoimen vastauslinkin.

Kyseessä on harkinnanvarainen näyte siltä osin, kun kysely lähetettiin sähköpostitse. Harkinnanvarainen näyte on tarkoin valikoitu ryhmä (tutkimuksen kohde), jolta halutaan tietoa (Ojasalo ym. 2015, luku 4.1). Kyselyn pyrin lähettämään mahdollisimman monelle ja erikokoiselle organisaatiolle riittävän laajan otannan saamiseksi. Sähköpostit lähetin tuottajan henkilökohtaiseen työ sähköpostiin tai organisaation yleiseen info -sähköpostiin, sen mukaan miten yhteystiedot olivat verkkosivuilla saatavilla. Kattavamman otannan saamiseksi kyselyyn etsittiin vastaajiksi tavoitteellisten tapahtumien tuottajia Facebook ryhmissä: Ompeluseuran kulttuurialat, 4 099 jäsentä ja Suomen kulttuurituottajat, 3 071 jäsentä. Kysely oli avoinna 30.3.-14.4.2023 ja sen aikana lähetin yhden muistutusviestin 11.4.2023 sähköpostitse sekä kahteen Facebook -ryhmään.

Kysely sisälsi kahdeksan kysymystä, joista ensimmäiset kolme olivat valintakysymyksiä, joilla kartoitettiin organisaation kokoa ja asemaa alalla sekä sitä, mittaako organisaatio vaikutuksia. Jos organisaatio ei mitannut, kysyttiin syytä mittaamattomuuteen ja päätettiin kysely “Kiitos vastauksesta” -viestiin. Loput viisi kysymystä olivat avoimia kysymyksiä. Kaikkiin kysymyksiin vastaaminen oli vapaaehtoista. Pyrin laatimaan mahdollisimman lyhyen kyselyn, jotta vastaaja ei jättäisi vastaamista kesken. Avoimiin kysymyksiin vastaamiseen kuluu enemmän aikaa. Testautin kyselyn ja testauksen perusteella arvioin vastaamisajaksi 5–10 minuuttia. Pyrin laatimaan kyselyn vastaajan näkökulmasta. Kyselylomakkeen suunnittelussa tulee huomioida vastaajan näkökulma ja kysely on hyvä testauttaa ennen julkaisua. (Tampereen yliopisto 2023.)

Kyselyyn tuli välttävästi vastauksia, yhteensä 13 kpl, vastausprosentti laskettuna sähköpostilla tavoittelemieni vastaajien mukaan laskettuna oli 13 %. Muutamia vastauksia saattoi tulla sähköpostilla tavoittelun sijaan Facebook -ryhmistä. Näin ollen vastausprosenttia ei ole mahdollista laskea tarkkaan, ja todellinen vastausprosentti jää alle 13 %. Avatut, ei-vastatut kerrat olivat 130, kuitenkin vastaamisen aloittaneita oli saman verran kuin vastanneita. Kaiken kaikkiaan kyselyllä oli mahdollista tavoittaa jopa 7 276 vastaajaa. Analysoin kyselyn tulokset hyödyntämällä sisällön analyysiä

1. Tutustuin kyselyn aineistoon Webropolin analyysi -kohdassa ja luin kyselyyn tulleet vastaukset kolme kertaa etsien vastauksista teemoja, yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia sekä ristiin tulkinnan mahdollisuuksia, mutta aineiston pienen koon takia päädyin tulkitsemaan aineistoa ilman varsinaista ristiin tulkintaa.
2. Kirjoitin kyselyiden avoimiin vastauskenttiin tulleet vastaukset Excel -työkaluun niiden rinnakkain tarkastelua varten.
3. Luin Excelistä vastaukset rinnakkain uudelleen kysymys kerrallaan samalla teemoitellen. Etsin eroavaisuuksia, yhtäläisyyksiä ja rakensin luokkia.
4. Tein tulkintoja esiin tulevien teemojen, yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien perusteella.
5. Kirjoitin koonnin vastausten perusteella.

4.3 Aivoriihityöpaja

Tilaaajan näkökulmaa Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumien vaikutustavoiteisiin ja niille sopiviin mittareihin tutkin ideointityöpajan avulla. Työpaja toimii pohjana tilaajalle työn ensimmäinen tuotoksen muotoiluun yhdessä teorian kanssa (vaikutus -termin teorian tieto). Huhtikuun alussa Jalotuksen tuvassa pidetty “Ideointipajaa ja leipävanukasta” -ideointityöpajassa oli seitsemän osallistujaa sekä minä vetäjänä fasilitoimassa. Suurin osa ilmoittautuneista pääsi paikalle. Osallistujat oli kutsuttu työpajaan luomalla Jalotuksen sisäiselle Kollektiivin Facebook -sivulle avoin tilaisuus. Työpajaan osallistuneet olivat kuusi Jalotuksen päivittäistä toimintaa ja hankkeita vetäviä avainhenkilöitä sekä yksi harjoittelija.

Olin tietoinen siitä, että tunnelman luominen ja tavoitteiden asettaminen olivat työpajan alkutilanteessa tärkeitä tehtäviäni, niinpä työpajan aluksi oli yhteinen kahvihetki. Ryhmytymisen vuoksi rauhallinen alkutilanne, ilmapiirin luominen, motivointi, tilanteen tarkkailu ja ryhmän ohjaaminen tavoitteiden saavuttamiseksi kuuluu ryhmän vetäjälle (Valtonen & Viitanen 2020, Ryhmäkeskustelun käytäntö). Valmistauduin tutkimalla ohjeita erilaisista työpajamenetelmistä

ja valitsin vapaamuotoiseen työpajaan aivoriihi/ideointityöpaja-menetelmän, jossa tuotetaan miellekartta. Ideointityöpajassa hyödynnettiin sovelletusti myös 3+ -menetelmää ideoiden äänestystä varten siten, että kaikki seitsemän työpajan osallistujaa saivat äänestää yhteensä maksimissaan kymmenen plusmerkkiä käyttäen mielestään parhaita vaikutustavoite -ideoita. Kriteereinä työpaja -menetelmän valinnassa oli, että työpajassa pitää voida liikkua ja ideoida mahdollisimman vapaasti kuitenkin pienen ajallisen resurssin puitteissa. Aivoriihityöpajassa ideoidaan vapaasti alun tavoitteen asettamisen jälkeen, valintavaiheessa äänestetään + -merkkiä käyttäen parhaita ideoita (Ojasalo ym. 2015, luku 4.7) Työpajassa laadittiin mitattavissa olevat tavoitteet Jalotuksen kausitapahtumille ja valituille tavoitteille mittarikysymyksiä. Tarinallistin työpajan Facebook -tapahtumaan orientoitumista varten työpajan tavoitteet. Luin tarinan vielä työpajan aluksi osallistujille. Työpajan tavoitteet -tarina:

“Olipa kerran Seppo ja Henni, joilla oli arka toive "jalottaa" elämäänsä kestävämmäksi. He eivät ei tienneet miten se tapahtuisi. He tulivat uteliaana ja toiveikkaana Jalotuksen tapahtumaan...

- Mitä me haluamme heille tarjota? Mitkä ovat tavoittelemme sille, mitä vaikutuksia hän saa tapahtumasta?
- Mitä me haluamme heidän kokevan ja oppivan?
- Miten me haluamme tapahtuman jälkeen kysyä heiltä, miten tavoitteissamme onnistuimme? Miten saamme selville tapahtuman vaikutukset kävijöihin?”

Työpajan tuotokset vastasivat kysymyksiin:

a) Mitä konkreettista tavoitellaan, että kävijät saavat tapahtumista?

=tavoite (esim. oppi, taito, inspiraatio)

b) Millä kysymyksillä mittaamme valittujen tavoitteiden toteutumista tapahtumien jälkeen?

=vaikutus

Työpajan tuotoksia hyödynnetään Jalotuksen kausitapahtumien vaikutuksia mittaavan työkalun kehittämisessä.

Työpajan kulku:

Käytännön tavoitteena oli luoda miellekartta Jalotuksen kausitapahtumien tavoitteista (yksittäistä kävijää koskevat) ja mittarikysymykset valituille tavoitteille toisen tuotoksen pohjaksi. Tavoitteiden asettaminen on tärkeää (Valtonen & Viitanen 2020, Ryhmäkeskustelun käytäntö).

Lyhyen aiheeseen orientoinnin ja tavoitteiden selventämisen jälkeen osallistujat pääsivät ideoi-
maan Jalotuksen strategisten tavoitteiden pohjalta kausitapahtumien tavoitteita (tavoitteet kos-
kien yksittäistä kävijää). Keskustelimme myös ennen aloitusta siitä, miten tapahtuman vaiku-
tukset yksilöön eroavat tapahtuman vaikutuksista. Linjasimme, että tapahtuman vaikutuksia kä-
vijään ovat esimerkiksi oppimisen, kokemisen ja osallistumisen vaikutukset. Tapahtumat vai-
kutuksia yleisesti ovat esimerkiksi taloudelliset ja vetovoima vaikutukset.

1. Vaihe: Osallistujat ideoivat vapaasti ja kirjoittivat keltaisille post it -lapuille vaikutustavoit-
teita kausitapahtumille 10 minuutin ajan. Laput liimattiin pöytään. Idealappuja syntyi odotettua
enemmän, ja osittain toki päällekkäisiä tavoitteita, joten ensimmäisen vaiheen jälkeen pidimme
pienen tauon, kun organisoimme tavoitteet kategorioihin pöydälle.
2. Vaihe: Osallistujat äänestivät sopivimmaksi kokemiaan tavoitteita kirjoittamalla plus -mer-
kin lappuun. Kukin osallistuja käytti noin 10 plus -merkkiä. Vaihe kesti noin 15 minuuttia ja
päättyi, kun kaikki olivat antaneet äänensä. Eniten ääniä saaneet tavoitteet otettiin erilleen ja
sijoitettiin siten, että seuraavan vaiheen mittarikysymysten laatiminen onnistui joutuisasti.
3. Vaihe: Osallistujat kulkivat pisteeltä toiselle kirjoittaen valittujen tavoitteiden mittarikysy-
myksiä vihreille lapuille. Vaihe kesti noin 15 minuuttia ja päättyi, kun kaikille valituille tavoit-
teille oli muutama tavoitteen toteutumista mittaava kysymysehdotus.
4. Lopuksi kaikki keltaiset “valittu tavoite” laput ja vihreät “mittarikysymys tavoitteelle” -laput
liimattiin ikkunaan miellekartaksi. Luin tavoitteet vielä ääneen ja pohdimme, puuttuuko tavoit-
teista jotakin oleellista. Lisäsimme tavoitteisiin tässä tarkastusvaiheessa muutaman tavoitteen
lisää.

Lisäksi osallistujat saivat ideoita pinkeille lapuille haluamaansa tavoitteeseen muutamia ohjelmaideoita. Tässä kohtaa luin tavoitteita uudelleen ääneen, koska niiden näkeminen pöydässä istuessa ei ollut mahdollista. Olin suunnitellut vetää lisätehtävä -vaiheen mikäli varsinaisten työpajan tavoitteiden täytyttyä aikaa vielä riittää. Luodut ohjelmaideat voivat auttaa tilaajaa jatkossa tapahtumien sisällöntuotannossa. Lopputuloksena oli miellekartta, jossa oli tavoitteet (keltaisella), mittarikysymykset (vihreällä) ja ohjelmasisältö -ideat (pinkillä). Ohjelmasisältö -ideat olivat työpajan lisätehtävä, niiden käsittely rajautuu tämän työn ulkopuolelle. Esimerkki: Vaikutustavoite -idea ”Löytää omaan elämään sopivan toimintatavan/ratkaisun (kestävämpään elämään)” jolle tuotettiin mittarikysymys -idea ”Tutustuitko tapahtumassa elämäsi sopivaan kestävä elämäntavan ratkaisuun ja tai kokeilitko tai otitko käyttöön?” (Lisää työpajassa tuotettuja ideoita, Taulukko 2)

Kuva 2. Ideointityöpajan tuotos -miellekartta.

Työpajassa tuotetut vaikutustavoite -ideat	Äänestystulos	Mittarikysymys ideat parhaalle vaikutustavoite- idealle
Pienviljelyn tukeminen	*	
Käsitys ympäristöstä/luonnon kokonaisuuksista		
Tien loiventaminen tuleville sukupolville (siirtyminen kestävämpiin valintoihin)		
Alusta kysymyksille kestäväan elämään liittyen (neuvonta)		
Saada palautettua luontoyhetyttä ihmisille		
Oppimisympäristö		
Tiedon tuottaminen		
Esitellä kestävan elämän tapoja/oppeja ja palveluita		
Löysi tavan toteuttaa kestävä ruuantuotantoa omassa kotitaloudessa	***	
Kokeilee jotain uutta (kestävään elämäntapaan liittyvää;testaa, maistaa kylvää, rakentaa..)/Löytää omaan elämään sopivan toimintatavan/ratkaisun (kestävämpään elämään)	****	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kokeilitko jotakin uutta tapahtumassa? KYLLÄ/EI->Mitä kestävan elämän ratkaisua kokeilit? 2. Tutustuitko tapahtumassa elämäsi sopivaan kestävan elämäntavan ratklaisuun ja tai kokeilitko tai otitko käyttöön? 3. Mikä tapahuman toiminto innosti eniten? (LISTAUS TOIMINNOISTA) 4. Löysitkö ratkaisun itseäsi askarruttavaan kysymykseen? 5. Löysitkö omaan arkeesi sovellettavissa olevaa tietoa kestävästä elämästä? 6. Opitko miten viljellä ruokaa itse tai ostaa kestävästi tuotettua ruokaa? 7. Saitko vinkkejä kotitalousviljelyyn?

Kuvio 8. Malli työpajan tuotoksista

Työpajan aineiston purkuvaiheessa hyödynsin operationaalistamista, kategorisointia, teemoittelua ja synteisiä. Jaoin laput lattialla värin mukaisesti pinoihin (vaikutustavoite -ideat keltaisilla lapuilla ja vaikutustavoitteiden mittarikysymys -ideat vihreillä lapuilla). Kirjoitin jokaisen postit -lapun tekstin Excel -työkaluun ja koostin ideointityöpajan miellekartan uudelleen Exceliin. Luokittelin vaikutustavoite -ideat ja tein niistä synteisin kiteyttämällä 47 vaikutustavoite -ideaa kuudeksi laajemmaksi vaikutustavoite teemaksi. Mittarikysymys ideat kirjasin kunkin vaikutustavoite -teeman kanssa samalle taulukon riville omaan sarakkeeseen. Näin alkuperäiset vaikutustavoite ideat, eniten ideointityöpajassa ääniä saaneet vaikutustavoite -ideat, äänestystulokset, mittarikysymys -ideat ja lisätehtävänä laaditut ohjelmasisältöideat oli selkeästi teemojensa mukaisesti rivitetty Excel -työkaluun. Värikoodasin vielä kaikki kuusi teemaa lukemisen helpottamiseksi. Operationaalistamalla tutkittava aihe koostetaan tutkittavaan muotoon (Aaltio &

Puusa 2020, Mitä laadullisen tutkimuksen analysoinnissa tulee ottaa huomioon) ja aineistosta koostetaan analyysi ja synteesi (Puusa 2020, Näkökulmia laadullisen aineiston analyysiin).

4.4 Dokumenttianalyysi

Tutkin eurooppalaisten suosittujen vaikuttavien tapahtumien verkkosivuilta sisältöä tapahtumien tavoitteista, kestävydestä, toimenpiteistä, yhteistyökumppaneista, mahdollisista palkinnoista sekä viitteitä vaikutusten mittaamisesta. Dokumenttianalyysillä järjestelmällisesti sisältöä eritellen ja sisällönanalyysin avulla tulkitaan aineistoa ja sanallistetaan tulkinta. Tutkittavasta tekstistä etsitään merkityksiä. Dokumenttianalyysin vahvuus on, että tiettyä ilmiötä voidaan tutkia sen luonnollisessa ympäristössä. (Ojasalo ym. 2015, 4.5.) Tapahtumat valitsin muun muassa verkkosivujen kattavan informaation mukaan, sekä sen mukaan, että viitteitä vaikuttavasta toiminnasta oli esillä. Valitsin tapahtumia, jotka olivat genreltään erilaisia, jotta oli mahdollista saada mahdollisimman monipuolinen näyte verkkosivujen avulla siitä, mihin toimiin vaikuttavat tapahtumat Euroopassa keskittyvät. Tutkittaviksi valikoitui Fringe Edinburgh Festival, joka on suuri taide ja kulttuurifestivaali, palkittu kestävän elämän tapahtuma The Green Gathering -festivaali, tanssin edistämiseen keskittyvän South East Dance -festivaali ja ihmisoikeus kysymysten esiintuomiseen keskittyvän One World -dokumenttielokuva festivaali (Fringe Edinburgh 2023; The Green Gathering 2023; South East Dance 2023; One World 2023).

Dokumenttianalyysin matriisia varten valitsin kategoriat ”Tapahtuman tavoitteet”, Mittaaminen, ”Yhteistyö esimerkit & tapahtuman voittamat palkinnot”, ”Esimerkkejä kestävästä toiminnasta tapahtumassa”. Etsin kategorioiden teemoilla viitteitä tapahtumien verkkosivuilta sisällön analyysin avulla, sen avulla pyritään sanallistamaan tekstistä merkityksiä ja käsittelemällä aineisto loogisen päättelyn ja tulkinnan keinoin koottavaksi uudelleen (Ojasalo ym. 2015, 4.5).

Hyödynsin tiedon uudelleen kokoamisessa Excel taulukkoa ja etsittyäni tapahtumien visiot tai muut tavoitetta kuvaavat kohdat, viitteitä yhteistyöstä, yhteisöllisistä vaikutuksista ja kestävästä toiminnasta. Verkkosivuilla ei ollut haku -kenttää, muilla kuin One World -elokuva festivaalilla, joten käytännössä etsin tietoa myös Google -haun avulla hakusanoilla festivaalin nimi + ”vision”/”impact”/”outcome”/”measuring impact”/”award”/”certificate”. Kaikkien tapahtumien kohdalla nämä haut eivät tuottaneet tulosta, mutta sain kuitenkin kerättyä riittävästi tietoa verkkosivuilta.

5 ANALYSOINTI

Tässä kappaleessa tuon esille aineiston analyysin ja aineistosta tekemiäni päätelmiä.

5.1 Haastattelu

Haastateltavan organisaatiosta käytän nimikettä tavoitteellinen organisaatio (myöhemmin TO) ja viittaan haastateltavaan viitteellä H1. Haastattelussa ilmeni, että tapahtumien ja tilaisuuksien avulla jalkautetaan pääasiassa organisaation strategiaa. Yksittäisille tapahtumille ei niinkään aseteta tavoitteita, mutta kokonaisuudessa tapahtumia valikoidaan tuottamaan haluttuja tuloksia. Tarpeen mukaan asetetaan myös tapahtumakohtaisia tavoitteita. Ohjelmatarjontaa on laajasti, joten yksittäisen tapahtuman vaikutusten painoarvo toiminnan kokonaisuuteen nähden on pieni. Tapahtumia tuottavat enimmäkseen muut tahot, TO toimii alustana tapahtumille ja tilaisuuksille. Ulkoa tulevan toimijan tulee täyttää tietyt TO:n asettamat kriteerit sopiakseen alustana toimivan TO:n kanssa yhteistyöhön. (H1.)

TO:ssa tapahtumien ja tilaisuuksien vaikutuksia mitataan monin keinoin ja useasta näkökulmasta, jotta saadaan mahdollisimman laaja kuva vaikutuksista. Kävijöiden tyytyväisyyttä ja konseptin jalkautumista laajemman yleisön tietoisuuteen mitataan. Myös omien jäsenten tyytyväisyyttä, sekä sitä, miten muualta tulevat toimijat sopivat organisaation arvoihin. Mittaamisen keinot ovat laadullista ja määrällistä. Esimerkiksi kävijän ilmoittautuessa tilaisuuksiin ilmoittautumislomakkeella kävijältä kysytään postinumeroa, jotta tiedetään miltä alueilta kävijöitä tulee. Myös asiakastyytyväisyydestä kertovaa NPS lukua mitataan. (H1.) Palaute- ja ilmoittautumislomakkeet muokataan kunkin tapahtuman kohderyhmälle sopiviksi. Kohderyhmät määrättyvät tapahtumien ja tilaisuuksien teemojen mukaan, ja mittarit räätälöidään kullekin kohderyhmälle sopiviksi. Laadulliset haastattelut ovat osa mittaamiskeinoja ja tapahtumissa sekä tilaisuuksissa läsnäolo ja havainnointi on yksi tärkeä mittaamiskeino, joka tuottaa laadullista tietoa organisaatiolle siitä, miten kävijät viihtyvät ja millaisia kokemuksia ja tunteita käynti herätti. (H1.)

Vaikutuksia mitataan eri sidosryhmiltä – tiloja lyhytaikaisesti vuokraavilta toimijoilta tiedustellaan arvoja, jotta voidaan varmistua toimijan arvojen sopivuudesta alustana toimivan TO:n arvoihin. Toimijat täyttävät myös ilmoittautumis- ja palautelomakkeet, joiden avulla saadaan

tärkeää tietoa. Tiloissa toimivien jäsenten tyytyväisyyttä tutkitaan kahdesta näkökulmasta; tyytyväisyys jäsenenä sekä jäsenyyden vaikutukset jäseneneen. Halutaan tietää, miten jäseniä on pysytty palvelemaan. Esimerkiksi jäsenten keskuudessa syntyvät yhteistyöt ovat TO:n tavoitteleva vaikutus. (H1.)

Mittaamisen haasteina ovat palautelomakkeisiin vastaajien alhainen lukumäärä – TO on kuitenkin tyytyväinen saadun datan määrään ja laatuun. Tunnepuolen vaikutusten todentaminen on haastavaa. Esimerkiksi lomakkeen avoimiin, tunnetasoa koskeviin kysymyksiin voi olla vaikeaa vastata. Toisilla tunteita herättävä kokemus voi sen sijaan tuottaa pitkiäkin kommentteja. TO:ssa keskitytäänkin välillä helpommin mitattavissa oleviin tavoitteisiin. Vaikka organisaatio mittaa vaikutuksia jo monin keinoin, mittaaminen ei vielä ole halutulla tasolla. Organisaatiossa on mietitty muun muassa osana vaikutusten mittaamisen keinoja diskurssianalyysin teettämistä siitä, missä yhteyksissä TO mainitaan. TO tiedostaa, että abstraktien asioiden, kuten tunnepuolen ja tietämisen, vaikutusten mittaamisella, on haasteensa. Laadullinen “pehmeä” data on riittänyt haastateltavan organisaatiossa, määrällisen “kovan” datan hyödyntämiselle ei ole koettu tarvetta. (H1.)

TO:lle on tärkeää, ettei se toimi sisäisesti ja ulkoisesti vain yhden “kuplan” sisällä. Kohderyhmiä onkin monia – kävijöiden osalta esimerkiksi naapurusto, perheet ja nuoret. Erilaisia tapahtumakonsepteja ja niiden toimivuutta kohderyhmien tavoittamiseksi testataan ahkerasti ja matlalla kynnyksellä. Kunkin konseptin osalta arvioidaan, tuottiko konsepti toivottuja tuloksia. Datan avulla kehitetään tapahtumia haluttuun suuntaan: Meillä on aika laajalta skaalalta erilaisia tapahtumia ja sitten katsotaan vähän, että miten ne resonoi ja mimmoisia tuloksia sieltä saadaan. Kyllä me sitten mietitään, että onko esimerkiksi tietyt yhteistyökuviot semmoisia mihin meidän kannattaa lähteä – mitkä sen kävijämäärät ja mikä sen hyöty on ollut. Onko siitä kirjoitettu jotain? Ollaanko me saatu uutta yleisöä? Ollaanko me tavoitettu sellaisia marginaaleja, joihin me haluttaisiin saada yhteys tai tavoitettu sellaisia ihmisryhmiä, jotka ei muuten löytäisi (–). (H1.)

TO:n toiminnan vaikutukset ovat olleet ennakoitua positiivisempia. Tapahtumilla ja tilaisuuksilla on mittaamisella kerätyn datan perusteella todettu kävijöihin positiivinen vaikutus. Näillä todetuilla vaikutuksilla on ollut vaikutus myös tiimiin – toivotunlaiset tulokset vahvistavat tiimin sisäisesti työssä onnistumisen kokemusta.

Haastattelun perusteella voidaan päätellä, että TO mittaa vaikutuksia kävijään usealla työkalulla, mittareita räätälöidään kunkin tarpeen mukaan ja laadullisen datan lisäksi kerätään mää-

rällistä dataa. Vaikutuksia myös muihin sidosryhmiin mitataan, jotta näkökulmia saadaan monia. Mittaamisen välineinä olivat kyselyt, haastattelu, havainnointi ja erilaiset ilmoittautumislomakkeet ja suositteluhaluuden kartoittaminen pikapalautteen avulla (NPS). Mittaamisen tavoitteet ja hyödyt TO:ssa olivat selkeät; mitataan strategian jalkautumisen vuoksi ja saadulla datalla jatkokehitetään toimintaa ja kohdennetaan panokset tarvittavalla tavalla sekä kehitetään vaikuttavaa toimintaa myös pidemmällä aikajänteellä. Panokset ovat tuottaneet haluttuja vaikutuksia kävijään ja sidosryhmiin, josta yksi hyöty on myös henkilökunnan saama motivaatio siitä.

IOOI-menetelmän mukaisesti TO asetti yksittäiselle tapahtumalle ensin panokset ja tavoitteet, sitten mitattiin näiden vaikutuksia tapahtumassa ja jälkikäteen sekä seuranta tehtiin myös jonkin verran, vaikka vaikuttavuutta ei ollut mahdollista vielä todentaa. Vaikuttavuus ilmenee vasta kun vaikutuksia on mitattu riittävän pitkään. (Heliskoski ym. 2018, 6). Koko toiminnan osalta järjestys oli vaikuttavuuden portaat mallin mukaisesti vaikuttavuuden kädenjälkeä tuotavaa. Tavoitelähtöisessä vaikuttavuustuottamisessa tavoitellaan haluttua vaikutusta määrittämällä vaikuttavuus -tavoite, sitten vaikutus ja viimeisenä teot ja panokset. (mt., 2018, 6–9.)

5.2 Työpaja

Työpajan aineiston operationaalisoinnin ja luokittelun tuloksena post it -lappuihin kirjatusta, (yhteensä 47 kpl) vaikutustavoite ideoista ilmeni teemoja. Teemat tulivat esiin selkeästi, ja niiden sanallistaminen pelkistettyyn muotoon oli melko vaivatonta. Työtä helpotti se, että työpajan seitsemän osallistujaa olivat äänestäneet tavoitteiden ideointi- ja kirjaamisvaiheen jälkeen mielestään sopivimpia vaikutustavoite -ideoita. Äänestys tapahtui kirjaamalla plus -merkki maksimissaan kymmeneen mielestään parhaiten Jalotuksen kausitapahtumien yksilötason vaikutustavoitteeksi sopivaan tavoiteideaan.

Taulukon sarakkeista ilmenee työpajan lineaarinen prosessi. Taulukko toimii esimerkkinä siitä, miten kiteytin kuusi kausitapahtumien tavoiteteemaa ideointityöpajassa syntyneen aineiston pohjalta (Taulukko 2, sarake 3, Tavoite teema 2: Tarjotaan oppia, tietoa ja ratkaisuja).

- Työpajan tuotosten operationalisoinnin jälkeen koostettujen 47 kpl vaikutustavoite -ideoiden teemat kirjattiin taulukon (Kuvio 8) kolmanteen sarakkeeseen.
- Työpajassa soveltuvimmiksi äänestetyille tavoitteille (6 kpl) osallistujat olivat laatineet mittarikysymys -ideoita (Kuvio 8)

- Työpajan purkuprosessista näkyy malli (Taulukko 2), jossa yksi kuudesta soveltuvimmiksi äänestetyistä tavoitteista (rivi 1, sarake 2) “Kokeilee jotain uutta (kestävään elämäntapaan liittyvää; testaa, maistaa, kylvää, rakentaa..)”/”Löytää omaan elämään sopivan toimintatavan/ratkaisun (kestävämpään elämän)” sisältyy työpajan analyysivaiheessa tehdyn operationaalisoinnin jälkeen tavoiteteemaan 2. “Tarjotaan oppia, tietoa ja ratkaisuja”.
- Jatkoain operationaalisoimalla loput vaikutustavoite -ideat samalla tavalla kuin esimerkiksi (Taulukko 2) ja jaoin työpajan aineistosta kiteytetyt kausitapahtumien vaikutustavoitteet -luonnoksen (Kuvio 9) kommentoitavaksi Jalotuksen sisäisessä Facebook -ryhmässä.

Kausitapahtumien kuusi vaikutustavoitetta (vaikutukset yksilöön) ovat tilaajalle ideointityöpajan tuotosten pohjalta aineiston analyysivaiheessa kiteytetty, ja toimivat kyselyn pohjana yhdessä ideointityöpajassa syntyneiden mittarikysymys -ideoiden sekä vaikutus -termin määrittelystä oppimani kanssa. Työpajan aineiston purkamisen ja analysoinnin jälkeen mittarikysymys -ideoiden läpikäynnistä valikoitui tuotoksena syntyneeseen Jalotuksen kausitapahtumien vaikutuskyselyyn parhaiten sopivia kysymyksiä. Kysymyksiä muotoiltiin paremmin kyselyyn soveltuviksi (taulukko 2).

Taulukko 2. Malli tuotoksen kysymysten koostamisprosessista ideointityöpajassa tuotettujen vaikutustavoite -ideoiden pohjalta.

Eniten ääniä työpajassa keränneet vaikutustavoite -ideat	“Elämän merkityksellisuuden lisääminen”, “Inspiroida ja innostaa elämään kestävästi”	“Kokeilee jotain uutta (kestävään elämäntapaan liittyvää; testaa, maistaa, kylvää, rakentaa..)”, “Löytää omaan elämään sopivan toimintatavan/ratkaisun (kestävämpään elämään)”	“Löytää samanhenkisiä ihmisiä/verkoston”
Kaikkien vaikutustavoite -ideoiden teemat (Koostettu 47 kpl vaikutustavoite idean pohjalta)	Tavoite teema 1: Voimaantuminen, inspiraatio ja merkityksellisyys	Tavoite teema 2: Tarjotaan oppia, tietoa ja ratkaisuja	Tavoite teema 3: Yhteisöllisyys

<p>Tavoite teemojen toteutumista mittaavat avoimet mittarikysymykset ja monivalintakysymykset</p> <p>(Koostettu 20 kpl mittarikysymys idean pohjalta)</p>	<p>Avoin kysymys:</p> <p>-Tekikö jokin tapahtumassa sinuun vaikutuksen? Kuvaile tuntemuksiasi lähdettyäsi Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumasta.</p> <p>Monivalintakysymys: Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtuma oli mielestäni...</p> <p>*Inspiroiva/Voimaannuttava/Vähensi ilmastokriisistä johtuvaa ahdistusta</p>	<p>Avoimet kysymykset:</p> <p>-Mitä omaan arkeesi sopivia tietoja/taitoja sait Jalotuksen kestävän elämän tapahtumasta?</p> <p>-Mitä omaan arkeesi mahdollisesti sopivia kestävän elämän tietoja/taitoja jäit vielä kaipaamaan?</p> <p>-Saitko tapahtumasta inspiraatiota kehittää arkeesi kestävämmäksi?</p>	<p>Monivalintakysymys: Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtuma oli mielestäni...</p> <p>*Tunnelmallinen/Yhteisöllinen/Voimaannuttava</p>
--	---	--	---

Jalotuksen kausitapahtumien vaikutustavoitteet

VAIKUTUSTAVOITTEET

(vaikutukset yksilöön)

1. Voimaantuminen, inspiraatio ja merkityksellisyys
2. Tarjotaan oppia, tietoa ja ratkaisuja
3. Yhteisöllisyys
4. Houkuttelevat ruoka-, tuote-, ja palveluvaihtoehdot kestävään elämään
5. Jalotuksen toiminta ja jäsenyys kiinnostavat
6. Laadukas tapahtuma, josta kerrotaan muillekin

MUUT VAIKUTUSTAVOITTEET

(muut vaikutukset)

>>>Jalotus vakiintuneena alustana toimijoille

Jalotus ry 2023

Kuvio 9. Ideointityöpajan tuotosten avulla kiteytetyt kausitapahtumien vaikutustavoitteet visualisoituna.

Työpaja tuotti vaikutuskysely -tuotoksen kannalta arvokasta materiaalia. Tapahtumien vaikutustavoitteet kannattaa pohtia huolellisesti yhdessä, ja myös mittarikysymyksiä sekä sisältöjä suunnitella vaikutustavoitteiden pohjalta.

5.3 Kysely

Tässä kappaleessa käytän kävijöihin vaikutuksia mittaavista organisaatioista koodeja vastaaja 1=V1, vastaaja 2=V2 jne.

Tapahtumien vaikutusten mittaaminen organisaatiossa (vaikutukset kävijään) -kyselyyn (LIITE 2) vastasi yhteensä 13 vastaajaa, joista noin puolet (6) edusti tapahtumatoimijoita ja noin puolet (7) toimijoita, jotka tuottavat tapahtumia/tilaisuuksia, mutta ne eivät ole organisaation päätoimintaa. Jälkimmäinen ryhmä tuotti tapahtumia/tilaisuuksia, joiden kävijämäärä vuositasolla oli alle 500–3000 kävijän välillä. Kaikista vastanneista suurin osa tuotti yli 3000 tapahtumakävijälle vuositasolla, mutta muutama toimija tuotti tapahtumia pienemmälle kävijäkunnalle. Kyselystä ilmeni, että noin puolet kaikista vastanneista (7) eivät mitanneet tapahtumien vaikutuksia kävijään resurssien puutteen vuoksi. Noin puolet (4) ei-mittaavista oli organisaatioita, joiden päätoimena ei ollut tapahtumatuotanto. Loput (3) ei-mittaavista oli tapahtumaorganisaatioita. Esteenä kävijään kohdistuvien vaikutusten mittaamiselle oli tämän kyselyn otoksen osalta resurssipula riippumatta siitä, tuottiko organisaatio tapahtumia/tilaisuuksia vuositasolla yhteensä 0–500, 501–1000, 1001–3000 vai yli 3000 kävijälle. Koska kaikki vastanneet (3 kpl) alle 1000 hengen vuosikävijämäärällä tapahtumia tuottavat eivät mitanneet vaikutuksia kävijään, voidaan päätellä tämän kyselyn harkinnanvaraisen näytteen osalta, että pienempi kävijämäärä korreloi sitä, että vaikutuksia kävijään ei mitattu. Viisi kuudesta yli 3000 kävijän tapahtumia/tilaisuuksia tuottavasta organisaatiosta mittasi vaikutuksia yksilötasolla jollakin tavalla. Vain yksi vastanneista yli 3000 kävijän tapahtumaorganisaatio ei mitannut vaikutuksia kävijään. Loput, yhteensä kuusi seitsemästä kyselyyn vastanneesta, mittasi tapahtumien vaikutuksia kävijään. Kolme tapahtumatoimijaa ja kolme toimijaa, joiden päätehtävä oli muu kuin tapahtumatuotanto, ja jotka tuottivat yli 1000–yli 3000 kävijän tapahtumia (vuositasolla).

Vaikutuksia kävijöihin mitanneet kertoivat, millaisia laadullisesti mitattavia tavoitteita tapahtumille/tilaisuuksille asetetaan organisaatiossa. Yksi kyselyyn vastannut toimija, jonka päätehtävä oli muu kuin tapahtumatuotanto, kertoi organisaation asettavan tavoitteita riippuen tapahtumasta organisaation strategian ja linjausten pohjalta. Uusien asioiden oppimisen, toiminnan hyödyllisyyden ja toiminnan virkistysvaikutusten osalta, sekä sen osalta, että kävijän kiinnostus kestävämpien valintojen tekemiseen lisääntyisi ja kävijä aikoisi kokeilla tilaisuuden oppeja arjessaan (V1). Organisaatiossa tavoiteltiin myös sitä, että osallistuja kokee tulleen reilusti kohdelluksi ja suosittelisi toimintaa muillekin (V1). Myös valmiuksien saaminen omaan tehtävään

ja ideoiden sekä innostuksen saaminen yhdistykseen tai työhön oli myös nostettu esiin tavoitteiden asettamisen osalta (V1). Yksi vastaaja nosti tavoitteiden asettamisen osalta organisaation taiteelliset-, kasvatukselliset- ja historialliset tavoitteet (V2) sekä laajempina tavoitteina yhdenvertaisuuden ja hiilijalanjäljen pienenemisen (V2). Kolmas vastaaja kertoi organisaation tavoittelevan erityisiä kokemuksia ja laadukkaita sisältöjä, joista kävijälle jää positiivinen kuva (V3). Neljäs vastaaja kertoi kansainvälisesti korkeatasoisten esitysten olevan organisaation tavoite tapahtumille (V4). Viidennen vastaajan organisaatio painotti tavoitteina kohderyhmien tavoittamista, viestinnän tavoitavuutta, asiakastarpeiden kohtaamista ja asiakastyytyvääisyyttä (V5). Kuudes vastaaja kertoi organisaation tavoitteen olevan se, että avoimesta palautteesta välittyisi festivaali ainutkertainen tunnelma ja korkeatasoisuus (V6).

Käytännön mittaamiskeinoina käytettiin pääasiassa erilaisia kyselyjä (esimerkiksi Surveypalkyselyä, paperilomakkeilta, pikapalautetyökäluu) ja asiakaspalautetta (4/6 vastaajaa). Kyselyitä kohtaan nousi myös kritiikkiä niiden luotettavuudesta (2/6 vastaajaa). Vastanneet eivät välttämättä ole olleet tapahtumassa/tilaisuudessa tai vastaajat saattavat olla pääasiassa aktiivisilta vaikuttisilta kävijöiltä (V6; V5). Tämä vääristää kyselyn tuloksia eikä ne siten tuota laadukasta ja rakentavaa palautetta. Kyselyiden lisäksi mittaamiskeinoina käytettiin kohdennettuja fasilitoituja työpajoja, itsearviointia ja sidosryhmäarviointia (V5). Vaikutusten mittaamisen haasteina mainittiin myös mittaaminen pitkällä aikajänteellä, helpointa mittaamista on tehdä heti tapahtuman/tilaisuuden jälkeen (V1). Eräs vastaaja pohti haasteena mittaamisessa kulttuuri – ja tapahtumatoiminnan luonnetta, sekä elämyksellinen ja tunteisiin vaikuttavan toiminnan vaikutuksia on haasteellista mitata. Vastaaja totesi mittaamisen olevan silti mahdollista (V5). Yksi vastaaja ei osannut tarkentaa mittaamisen hyötyjä ja haasteita, yksi ei ymmärtänyt kyselyn kysymystä numero viisi täysin (LIITE 2) (V1).

Mittaamisen hyötyinä mainittiin apuraha hakemisen helpottuminen (V6), myös toiminnan strateginen kehittäminen helpottuu mittaamisen avulla (V5). Yli puolet (4 kpl) pohti, että palaute auttaa tulevien tapahtumien tuottamista sekä niiden kehittämistä. Tämän perusteella kyselystä voidaan päätellä yksilötason vaikutusten mittaamisella olevan vaikutus toiminnan kehittämiseen. Yhden mielestä mittaamisesta saatava hyöty on hyvinvointivaikutukset yksilöön (V3). Yksi vastaaja nosti hyötynä myös saadun datan, jonka avulla perustellaan päättäjille tapahtumien tarpeellisuutta (V5). Yksi vastaaja ei osannut ilmaista mitä hyötyjä tai haasteita vaikutusten mittaamisella on (V4).

Pidemmän aikavälin seuranta ja vertailua koskevan kysymyksen osalta ilmeni, että puolet (3 kpl) yksilötason vaikutuksia mittaavista organisaatioista tekee seuranta tapahtumien välillä. Yksi vastanneista organisaatioista seurasi vaikutuksia vuositason yhteenvetä muodossa verraten vuosia keskenään (V1). Toinen organisaatio vertaili asiakaspalautteita edelliseen vuoteen ja aiempiin vuosiin (V6). Eräässä organisaatiossa verrattiin määrällisiä tuloksia pitkäjänteisesti (V3). Kolmen organisaation vastaukset, joiden vaikutusten vertailua tapahtumien välillä ei tehty, osoittivat hajontaa. Yksi organisaation edustajista ei pitänyt tarpeellisena seuranta toiminnan pienimuotoisuuden vuoksi (V2), toinen vastasi, että eivät vertaile vaikutuksia tapahtumien välillä (V4). Kolmas piti ideaa hyvänä, vaikka tällä hetkellä eivät vertaileet mitattuja vaikutuksia keskenään (V5).

- Kyselyn perusteella voidaan päätellä, että vaikutustavoitteet tapahtumille (vaikutukset kävijään) asetettiin organisaation tavoitteiden pohjalta.
- Organisaatioissa kerättiin laadullista ja määrällistä dataa: erilaisia kyselyjä (esimerkiksi Surveypal-kyselyä), paperilomake ja pikapalautetyökalu. Myös fasilitoitu työpaja, itsearviointi ja sidosryhmäarviointi mainittiin yhden organisaation toimesta. Haasteena kyselyn luotettavuudelle mainittiin se, jos sama pieni joukko vastasi kyselyihin tai kävijä, joka ei ollut tapahtumassa vastasi kyselyihin.
- Vaikutusten mittaaminen kävijään koettiin hyödylliseksi – erityisesti tapahtuman/organisaation kehittämisen osalta.
- Vaikutusten mittaaminen koettiin osittain haastavana, mutta ei mahdottomana. Vaikutuksia mitattiin pääasiassa tapahtuman jälkeen, muutamassa tapauksessa myös tapahtumassa.
- Mittaamiseen ja datan keruuseen sekä vertailuun tarvitaan riittävästi resursseja.
- Vaikutusten seuraaminen kävijään koko otannan osalta ei ollut yleistä. Syitä mittaamattomuuteen oli resurssien puute. Mittaamiseen ja datan keruuseen sekä vertailuun tarvitaan riittävästi resursseja.

Sen osalta, että kerättyä dataa hyödynnettäisiin, vaikutusten mittaaminen näytti jäävän tuotannon työn jalkoihin siten, että esimerkiksi yksilötason vaikutuksista saadun datan säännöllinen seuranta ja näin ollen mahdollisesti myös hyödyntäminen unohtuu. Saatua dataa koettiin kuitenkin hyödylliseksi – tapahtuman kehittämiseen saatua dataa arvostettiin. Vaikka kysely koski vaikutusten mittaamista kävijään, oli siihen vastattu myös tapahtuman vaikutusten osalta yleisesti (asiakastyytyväisyys, määrällisen datan seuranta). Tämä voi viitata siihen, että ilmiönä vaikutusten mittaaminen kävijään on tapahtumia tuottavissa organisaatioissa vielä uutta tai kyselyn tarkoitusta tai kysymyksiä ei täysin ymmärretty. Lisäksi syynä saattoi olla, että yksilötason vaikutusten mittaamisen hyötyjä ei tunneta organisaatiossa. Apuna vaikuttavuustuottami-

sen työkaluista erikokoisille tapahtumia tuottaville eri kokoisille organisaatiolle voisi sopia valmis vaikutuspuu-malli, joka voi auttaa käytännön tasolla mallintamaan tapahtuman haluttuja vaikutuksia IOOI-menetelmän pohjalta. Kun organisaatiossa halutaan tuottaa tiettyä muutosta, tulee pohtia, miten se käytännössä tehdään, miten panokset eli resurssit jaetaan ja mikä on palvelulupaus, jonka pohjalta suunnittelu etenee käytäntöön. Vaiheiden kirjaaminen vaikutuspuuhun tuo ne konkretiaan. Organisaation haluamat muutokset, edellytykset, riskit ja seuraukset kirjataan vaikutuspuuhun (Heliskoski ym. 2018, 13–14).

5.4 Dokumenttianalyysi

Dokumenttianalyysiä (Taulukko 3) varten tehdyn verkkosivujen sisällön analyysin perusteella eurooppalaisilla vakiintuneilla vaikuttavilla tapahtumilla oli useita keinoja tuottaa vaikutuksia ja todentaa niitä. Verkkosivuilla oli viitteitä sekä määrällisestä (lukuja), että laadullisesta mittaamisesta (kävijöiden kokemuksia) ja pidemmän aikavälin seurannasta (raportit). Kuten The Green Gathering -festivaalin 2019 tuottama raportti, jossa tuodaan esille tapahtumaan osallistumisesta seuranneita vaikutuksia kävijään (UK Parliament 2019).

Mitattavissa olevia vaikutuksia myös tuotettiin aktiivisesti ja monin tavoin – sisältöjen kuten paneelikeskustelujen, työpajojen avulla sekä tapahtuma toiminnan jalkautumisen (tapahtuman ajan ja paikan ulkopuolelle), aktivismin, osallistavan yleisötyön, projektien (heikommassa asemassa olevien tukemistoimia) keinoin. Toimet viittaavat vaikuttavuustuottamiseen organisaatiossa. Tapahtumaorganisaatioilla oli myös selkeät tavoitteet, mikä on mittaamisen lähtökohta. Myös viranomaisten kanssa ja alan kehittämistoiminnan edistämiseksi tehtiin yhteistyötä. Tapahtumien kestävyys viittaavat tavoitteet olivat Agenda 2030 mukaisia tavoitteita, painotusta ilmeni erityisesti sosiaaliseen kestävyys tavoitteisiin (esimerkiksi ihmisoikeuksien esille tuominen). Myös tapahtumien sloganien osalta voidaan päätellä, että tapahtumat viestivät vaikutustavoitteistaan kävijöille. Dokumenttianalyysin matriisiin kootusta aineistosta voidaan tehdä varovainen päätelmä, että vaikutusten mittaaminen ja tuottaminen on, ainakin tämän näytteen vakiintuneiden vaikuttavien tapahtumien osalta, Euroopassa kehittyneemmällä tasolla kuin Suomessa.

Taulukko 3: Viitteitä eurooppalaisten vakiintuneiden vaikuttavien tapahtumien vaikutusten ja vaikuttavuuden tuottamisesta ja mittaamisesta.

Tapahtuma	Tapahtuman tavoitteet	Mittaaminen	Yhteistyö esimerkit, palkinnot	Esimerkkejä kestävästä toiminnasta
<p>The Edinburgh Festival Fringe, yksi maailman suurimmista taide ja kulttuurifestivaaleista. (The Edinburgh Festival Fringe 2023)</p>	<p>Fringe development goals: -Visio: "to give anyone a stage and everyone a seat". -"Celebrate performing arts, Be open to all, Look out for each other".</p>	<p>-Laadullista ja määrällistä tavoitteellista mittaamista. - Kestävyysstrategia. -Vaikutusten arviointia (Impact study).</p>	<p>-Climate Compact -sopimus Edinburghin ilmastokomission kanssa. -Yhteistyö Festivals Edinburgh Environment Sustainability Working Group:n kanssa.</p>	<p>-Yleisö- ja solidaarisuustyö (Fringe Days out –osallistujia 12500 hlö). -Lasten ja nuorten osallistamistoimintaa. -Ohjeita: How to Have a Sustainable Fringe Festival. -Ukrainalaisten artistien tukeminen.</p>
<p>South East Dance, May Festival, UK, tavoitteellinen tanssiorganisaation festivaali. (South East Dance 2023)</p>	<p>-“Our vision is a world where everybody is empowered to create, take part in and enjoy dance in all its forms.” -"Creating lasting artistic and social change in and with dance" -Tukee artisteja mm. tarjoamalla mentoria. -Tukee kansalaisia, tanssioppilaita, opettajia ja artisteja.</p>	<p>-Laadullista ja määrällistä mittaamista, palautteet. -Tutkinut mm. The Welcome Projectin vaikutuksia haastattelun avulla.</p>	<p>-Tanner Community project -Rahoittajat ja paikallistoimijat.</p>	<p>-Yleisötyö jalkautuu lasten, nuorten, vanhusien ja liikkumisrajoitteisten pariin. -Ohjelmassa oppitunteja, osallisuusprojekteja (The Welcome Project: osallistumismahdollisuuksia/solidaarisuuslippuja) -Työpajoja -Tukee kestävästä ja ympäristövaikutukset huomioon ottavaa taiteellista työtä.</p>
<p>One World festival, Tsekki, suurin ihmisoikeus-aiheeseen keskittyvä elokuvafestivaali. (One World 2023)</p>	<p>-Ihmisoikeuksien esille tuominen dokumenttelokuvan avulla.</p>	<p>-Laadullista ja määrällistä mittaamista. - UNESCO:n myöntämän palkinnon perusteella festivaali on onnistunut lisäämään tietoisuutta ihmisoikeus-tietoisuudesta.</p>	<p>-UNESCO:n palkitsema työstä ihmisoikeuksien esille tuomisesta. -Osa People in Need -ihmisoikeusjärjestöä. -The Green Film Networkin jäsen.</p>	<p>-Tuo esille vaikuttavia elokuvia saavuttavasti. -Palkitsee ansioituneita dokumenttelokuvia. -Nostaa esille ympäristöaiheisia elokuvia. -Paneelikeskusteluja ja yleisötyötä mm. lasten ja nuorten parissa.</p>

<p>The Green Gathering, UK, Kestävän elämän festivaali. (The Green Gathering 2023)</p>	<p>-“It’s a community and an education. It’s about providing food, energy, health and shelter without degrading the planet. It’s about future families and fair shares for all.”</p>	<p>-Laadullista ja määrällistä mittaamista. -Kävijä ja artisti palautetta. -Impact report (UK Parliament 2019)</p>	<p>-International Greener Festival Award 2022 ja UK Greener Festival Award 2022. -Mukana Key-change Movement:ssa, joka kehittää kestävämpää musiikkialaa.</p>	<p>-Kestävyys on upotettu festivaalin kaikilla osa-alueilla. -Ohjelmassa kaiken ikäisille vaikuttamistoimintaa, opetus-toimintaa, yleisötyötä, työpajoja, aktivismia, paneeli-keskusteluja. -Ei kaupallinen suur-tapahtuma, joka on muutosta hakeva. -Tapahtuman Not Just Net Zero -kampanja tuo lisää entisestään vastuullisia toimenpiteitä.</p>
---	--	---	---	--

6 TULOKSET

6.1 Tulosten yhteenveto

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää millä tavoin kestävän elämäntavan tapahtuman vaikutuksia kävijään voidaan mitata. Asetettu tavoite toteutui tutkimuksessa. Tutkimukselle asetettu tavoite ylittyi sen osalta, mitä löydöksiä tutkimuksessa ilmeni sen osalta, millä keinoin tapahtumiin voidaan tuoda kestävän elämäntavan sisältöjä, joiden avulla voidaan tuottaa mitattavissa olevaa dataa sisältöjen vaikutuksista kävijään. Aineiston ja tietoperustan osalta koontina voidaan todeta, että kestävän elämäntavan tapahtumien vaikutuksia kävijään voidaan mitata monin eri keinoin, mittarein ja menetelmin sekä mitattavia vaikutuksia voidaan myös tuottaa.

Tutkimuksen tavoitteisiin päästiin mittaamisen keinojen osalta haastattelun, kyselyn aineistojen sekä tietopohjan avulla. Ideointityöpaja auttoi hahmottamaan miten käytännössä vaikutustavoitteiden asettamisesta voi edetä niiden toteutumisen mittaamiseen. Kyselyn, haastattelun ja dokumenttianalyysi avulla saatiin myös tietoa siitä, mitä keinoja yksilötason vaikutusten keräämiseen tapahtumia ja tilaisuuksia tuottavissa organisaatioissa käytetään. Dokumenttianalyysin ja tietopohjan avulla saatiin tietoa myös siitä, miten voidaan edetä vaikutusten mittaamisesta kävijään mitatun datan hyödyntämiseen, mitattavissa olevien vaikuttavien sisältöjen tuottamiseen ja vaikuttavuustuottamiseen. Aineiston avulla saatiin näyte yksilötason vaikutusten mittaamisen keinoista, haasteista ja hyödyistä. Aineiston pienen koon vuoksi ei ollut mahdollista tehdä yleistettäviä päätelmiä, mutta joitakin varovaisia päätelmiä ja havaintoja oli mahdollista tehdä.

Tutkimuksen kyselyn ja haastattelun aineiston mukaan syinä vaikutusten yksilötason mittaamiseen oli datan kerääminen tapahtumien kehittämiseen ja haastattelun osalta myös organisaation strategian toteuttamiseksi sekä toiminnan kehittämisen oikean suunnan näkemiseksi. Mittaamisen keinoja on tapahtumia tuottavissa vaikutuksia mittaavissa organisaatioissa monia. Muutammat menetelmät rinnakkain käytettynä ovat hyväksi havaittu keino kerätä dataa kävijöiltä; haastateltavan organisaatiossa ja kyselyyn vastanneiden osalta vaikutuksia kävijään mitanneet keräsivät pääasiassa dataa muutamalla eri keinolla rinnakkain. Tärkeintä vaikutti olevan se, että mittaamistapa sopii organisaation arkeen. Mittaamisen menetelmien ja työkalujen osalta kysely

oli molemmissa aineistossa usein mainittu; kysely menetelmän osalta vastauksissa ilmeni, että organisaatioissa käytettiin lomaketta, Surveypal -kyselyä, pikapalautetyökalua (esimerkiksi NPS). Tutkimuksen haastattelussa esiin tulleita mittauskeinoja olivat haastattelut, havainnointi tapahtumissa sekä erilaiset ilmoittautumislomakkeet. Kyselyssä esiin nousi myös fasilitoitu työpaja. Käytännössä kerättiin laadullista ja määrällistä dataa rinnakkain. Haastattelun mukaan kerätty data vaikutuksista kävijään hyödyttää organisaatiota monin tavoin ja kokonaisuudessaan tapahtumien sekä niiden sisältöjen kehittäminen helpottuu. Myös tarvittavat korjausliikkeet mahdollistuvat, jotta voidaan yltää kestäväen elämäntavan tapahtumalle asetettuihin vaikutustavoitteisiin. Siten organisaation tavoitteet jalkautuvat tapahtumien kautta.

Laadullinen ja määrällinen mittaaminen tukevat toisiaan, esimerkiksi aineiston ristiin tulkinta mahdollistuu määrällisen datan avulla. Vaikutusten mittaamisen ajankohdaksi sopii tapahtumassa tehty mittaaminen (esimerkiksi lomakehaastattelu) ja tapahtuman jälkeen vaikutuskysely jälkimarkkinoinnin yhteydessä. Mittaamiseen, valmisteluun ja datan käsittelyyn tulee varata riittävästi resursseja.

Kyselyssä esteenä mittaamiselle ilmeni resurssien puute. Haastattelussa mittaamisen haasteina esiin tuli matala kyselyyn vastaavien kävijöiden lukumäärä ja myös kyselyssä ilmi tulleet kyselyn aineiston luotettavuuden haasteet vastaajien osalta. Kerätyn datan luotettavuus siis vaihtelee. Mittaamisen haasteita tuleekin ennakoida. Haastateltavan organisaatiossa mittaamista tehtiin monin keinoin, mikä lisää datan luotettavuutta (Hyvä Mitta 2023b.).

Haastattelussa ilmeni tapahtumien ja tilaisuuksien tavoitteiden asettaminen pääasiassa strategian pohjalta, tarvittaessa myös tapahtuman ja kohderyhmän mukaisesti asetettiin tavoitteita. Kyselyn osalta ei selkeästi ilmennyt se, että strategia olisi ollut tavoitteiden pohjana, kuitenkin tavoitteita tapahtumille oli asetettu. Vaikka kyselyn mukaan vain muutama organisaatio seurasi vaikutuksia vuositasolla, haastattelussa ilmeni datan seurannan hyöty ja vertailu vuositasolla oikean suunnan varmistamiseksi ja motivaation lisäämiseksi. Jalotukselle kerätyn datan seuranta voi tuoda mahdollisuuksia kehittää, rahoittaa, saada tunnettuutta ja kumppaneita kausitapahtumille.

Kestäväen elämän tapahtuman vaikutustavoitteiden asettaminen on tärkeää. Työpajan keskeisin löydös oli, että tapahtuman vaikutustavoitteet tulee pohtia huolella yhdessä tapahtuman luonne

ja organisaation tavoitteet mielessä, jotta olisi mahdollista myös laatia tavoitteille sopivia mitarikysymyksiä.

Vaikutusten mittaamisen jatkokehittäminen ja mitattavissa olevien vaikutusten tuottaminen voi olla toiminnan kehittämisen kannalta kannattavaa. Sisältöjen suunnittelu tuottamaan haluttuja vaikutuksia on mahdollisuus, jota kannattaa hyödyntää. Dokumenttianalyyseistä ilmeni että, eurooppalaisissa vakiintuneissa vaikuttavissa tapahtumissa tuotetaan tapahtumien tavoitteiden mukaisia vaikutuksia tapahtumien sisältöjen ja erilaisten projektien avulla. Jalotukselle ja muille kestävän elämäntavan tapahtumille The Green Gathering -festivaali voi toimia esikuvana sen osalta, että mitattavissa olevia vaikutuksia voidaan tapahtuman sisällöillä tuottaa ja mitattua dataa voidaan seurata pidemmällä aikavälillä ja koota raportiksi (The Green Gathering 2023; UK Parlament 2019). Raportin avulla voidaan hyödyntää vaikutuksista kerättyä dataa. Erilaiset menetelmät auttavat niin mitattavissa olevien vaikutusten mallintamisessa, kuin mittaamisessakin. Kestävän elämäntavan tapahtumien kehittäminen, taloudellinen kestävyys ja sidosryhmäsuhteiden kehittäminen voi helpottua SROI-menetelmän avulla. Ruohonjuuritason organisaatiokin voi muuntaa laadullisesti mitattua dataa rahalliseksi. Rahoitusta hakiessa data voi vaikuttaa positiivisesti rahoituspäätökseen. SROI-menetelmä soveltuu sekä vaikutusten, että vaikuttavuuden rahamääräiseen arviointiin. Mittaamismenetelmänä SROI voi olla alkuun melko työläs. Vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien pohtiminen voisi auttaa menetelmien valinnoissa. Vaikutuksia voidaan joko mitata tai tuottaa. IOOI-menetelmään pohjautuvan vaikutusketjun mukaisesti tapahtuman panokset ja resurssit johtavat vaikutukseen, joka on mitattavissa. Koska vaikuttaminen on viestinnällistä (Rantama 2018.), myös kävijöiden aktivointi viestinnän keinoin kannattaa, jotta laadukasta mitattavaa dataa vaikutuksista kävijään saadaan. Erityisesti The Green Gathering -festivaali viestii osallistavasti kävijöilleen vaikutustavoitteistaan (2023).

Kestävän elämäntavan vaikutukset kävijään tuleekin ymmärtää moniulotteisesti – jotta mittaamisella saadaan laadukasta dataa vaikutuksista kävijään, tulee vaikutuksia myös tuottaa sisältöjen, viestinnän ja erilaisten menetelmien avulla.

Tietopohjan oppien koontina tein ehdotelman kestävän elämän tapahtuman vaikutusten mittaamisen ja tuottamisen avuksi. Askeleet ovat ehdotelma sen osalta, miten tietopohjassa esiin tuottuja malleja ja menetelmiä voidaan hyödyntää kestävän elämäntavan tapahtuman vaikutusten mittaamiseksi ja mitattavissa olevien vaikutusten tuottamiseksi.

1. Asetetaan vaikutustavoitteet kestävän elämän tapahtumalle. Ohjelmasisällöt tuotetaan vaikutustavoitteiden mukaisesti. Agenda 2030 tavoitteet auttavat kestävän elämäntavan tapahtuman vaikutustavoitteiden asettamisessa ja valittuja tapahtumia tuottavien kestävän elämäntavan sisältöjen suunnittelussa.

2. Asetetaan vaikutusketjun mukaisesti tuotannon resurssit ja teot. Apuna voi olla vaikutuspuumalli mallintamaan kohdan 1. vaikutustavoitteita ja niihin tarvittavia resursseja.

3. Valitaan ja laaditaan mittarit. Mitataan tapahtuman aikana ja jälkeen laadullisesti, kokonaiskävijä tapahtuman kestävyden sisältöjen muuttaneen hänen halukkuuttaan toimia/tehdä tietynlaisia kestäviä valintoja. Laaditaan koonti kerätystä laadullisesta datasta ja koontien pohjalta vuosittainen raportti. Hyödynnetään kerättyä dataa.

Näin kestävän elämän tapahtuma voi aloittaa datan keräämisen tapahtuman vaikutuksista kävijään. Kun laadullista dataa vaikutuksista on kerätty riittävästi, on mahdollista arvioida vaikutuksia myös pidemmällä aikavälillä, eli tapahtuman vaikuttavuutta. Vaikuttavuustuottaminen tapahtuu käänteisesti vaikutustavoite edellä. Näin ollen kestävän elämän tapahtumien yksilötason vaikutusten mittaamisen jatkokehittämisen osalta etenisin esimerkiksi seuraavasti (arvioni mukaan haastavuus järjestyksessä).

4. SROI-menetelmän avulla lasketaan ohjeen mukaisesti kestävän elämän tapahtuman vaikutus rahamääräisenä ja hyödynnetään saatuja tuloksia organisaation tarvitsemalla tavalla (esimerkiksi rahoittajaa tai ympäristövaikutusten todentamiseen).

5. Vaikuttavuustuottamisen vaiheessa vaikutusketju-mallin mukaisesti asetetaan ensin pidemmän aikavälin vaikuttavuustavoitteet eli vaikuttavuuden kädenjälki. Pohditaan mikä konkreettinen muutos ihmisessä johtaa haluttuun vaikutustavoitteeseen, mitä tekoja tavoitteet toteutukseen vaativat ja mitkä resurssit panos toteutukseen tarvitaan. Vaikuttavuustuottaminen on erillinen osuus tapahtuman tuotannosta. Ensimmäinen vaikuttavuuskampanja voisi olla testi-luontoinen kampanja, jolla kokeillaan vaikuttavuuskampanjan tuottamista. Vaikuttavuuslähtöisessä toiminnassa kokeilut ovat toimintatavalle keskeisiä – toimivat tavat jäävät ja toimimattomat karsitaan (Heliskoski ym. 2018, 7).

6.2 Vaikutuskysely -tuotos

Tässä kappaleessa esittelen tämän työn ensimmäisen tuotoksen; Jalotuksen kausitapahtumien vaikutuksia kävijään mittaavan *Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumien kävijäkyselyn*. Työpajalla oli merkittävä rooli tämän tuotoksen avointen kysymysten muotoiluun, vaikutuksia tuotokseen oli myös tietopohjalla, merkittävimpänä tuotokseen vaikutti tietopohja vaikutukset -käsitteestä. Muut menetelmät vaikuttivat tämän työn päätelmiin ja tilaajalle luovutettuihin jatkokehittämissuhteisiin (kappale 6.3).

Kyselyn avoimet kysymykset muotoiltiin laadullisesti mitattavissa olevaan muotoon, koska kyselyn avoimilla kysymyksillä saadaan kerättyä juuri laadullista dataa (Sarajärvi & Tuomi 2009, 72). Kyselyn avoimet ja monivalinta kysymykset laadittiin tilaajalle fasilitoidun ideointityöpajan lopputuotoksena syntyneiden kuuden kausitapahtumien vaikutustavoitteen (Kuvio 9) ja työpajan tuotoksena syntyneiden mittarikysymysideoiden pohjalta (Kuvio 8). Vaiheet työpajan tuotoksista vaikutuskyselyn mittarikysymyksiksi esiteltiin Työpajan analyysi -kappaleessa (Taulukko 2). Vaikutustavoitteet (Kuvio 9) ja niille ideoituja mittarikysymyksiä (taulukko 2) integroitiin vaikutuskyselyyn.

Taulukko 4. Kyselyn avoimilla kysymyksillä voidaan kerätä dataa, joka hyödyttää tilaajan kausitapahtumien kehittämistä

6. Tekikö jokin tapahtumassa sinuun vaikutuksen? Kuvaile tuntemuksiasi ja ajatuksiasi Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtuman jälkeen.	Kysymyksellä voidaan kerätä dataa vaikutuksista kävijään yleisesti.
8. Mitä omaan arkeesi sopivia tietoja/taitoja sait Jalotuksen kestävän elämän tapahtumasta?	Kysymyksellä voidaan kerätä dataa siitä, mitä kävijä koki oppineensa tapahtumassa.
9. Mitä omaan arkeesi mahdollisesti sopivia kestävän elämän tietoja/taitoja jäit vielä kaipaamaan?	Kysymyksellä voidaan kerätä dataa siitä, mitä kävijä olisi haluaisi oppia/kokea tapahtumassa.
12. Saitko tapahtumasta inspiraatiota kehittää arkeesi kestävämmäksi? Mitä konkreettista aiot tehdä arjessasi kestävämmän elämän toteuttamiseksi.	Kysymyksellä voidaan kerätä dataa siitä, kokiko kävijä saaneensa tapahtuman seurauksena oivalluksen/voimaantumisen muuttaa toimintaansa arjessa kestävämmäksi.

Vaikka kysely -tuotos sisältää myös kävijäkyselylle tyypillisiä kysymyksiä, voidaan sen avulla saada kerättyä arvokasta tietoa kausitapahtumien vaikutuksista kävijään. Tässä työssä halusin tuottaa tilaajalle hyvin tilaajan arkeen soveltuvan kyselyn. Koska tilaaja on mitannut palautekyselyllä aikaisemmin asiakaspalautetta kausitapahtumista, kysely on tuttu menetelmänä, ja myös tilaajan halutessa helposti muokattavissa kausitapahtumien kausittaisten muuttuvien teemojen mukaisesti. Kysely myös sopii hyvin avoimen tapahtuman jälkimarkkinointiin. Kyselyn rajaavat kysymykset ovat valintakysymyksiä, jotka mahdollistavat avoimien kysymysten avulla kerätyn datan ristiintaulukoinnin. Kausitapahtumien sisältöä koskevat kysymykset ovat avoimia- ja monivalintakysymyksiä (ohjelmaan ja tapahtuman tunnelmaan liittyvät kysymykset). Kyselyn kysymysten muotoa voidaan tarvittaessa muuttaa siten muotoon, että vastaajan on nopeampi vastata, kun kysymyksiä on useita (esimerkiksi asteikoksi). Tällöin kysely ei tosin enää mittaisi laadullista dataa samalla tavalla, kuin kyselyn avoimet kysymykset. Kyselyn avointen kysymysten osalta kerättävää laadullista dataa voidaan kerätä koonniksi, laatia vuosittaiseksi raportiksi kausitapahtumien vaikutuksista ja hyödyntää esimerkiksi SROI-menetelmän avulla muuntaen laadullinen data rahamääräiseksi. Vaikutusten seuranta vuositason voi tuottaa tärkeää tietoa organisaatiolle kausitapahtumien ja muun toiminnan kehittämiseksi. Kerättyä dataa voidaan hyödyntää tilaajan toiminnassa esimerkiksi rahoituksen hankkimiseen kausitapahtumille ja kausitapahtumien ympäristövaikutusten todentamiseen. Kyselyluonnos luovutettiin huhtikuun lopulla tilaajan käytettäväksi Forms-kyselynä, dokumenttina ja visualisoituna (LIITE 3) kommentoitavaksi, jatkojalostettavaksi ja tulevien kausitapahtumien jälkimarkkinoinnissa hyödynnettäväksi. Tuotosta testataan todennäköisesti ennen varsinaista käyttöönottoa tilaajan kausitapahtumien yhteydessä testiryhmällä.

Jalotuksen kausitapahtumien vaikutuskysely tuotoksen luonnos:

JALOTUKSEN KESTÄVÄN ELÄMÄN KAUSITAPAHTUMAN KÄVIJÄKYSELY

Tutkimme kävijäkyselyllä millainen vaikutus Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumilla on kävijöihin, ja kävijän halukkuuteen tehdä pieniä muutoksia/isompia panostuksia ekologisesti kestävämmän elämäntavan eteen omassa arjessaan.

1. Mistä saavuit Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumaan?
(valintakysymys)
Kerava
Helsinki
Vantaa
Järvenpää

Tuusula
Porvoo
Muu kunta/kaupunki, mikä?

2. Mikä ikäinen olet?
(valintakysymys)

Alle 18
18-29
30-39
40-49
50-60
60 +

3. Tulit Jalotuksen kausitapahtumaan koska...
(valintakysymys)

Tapahtuman ohjelmasisältö oli mielenkiintoinen
Tapahtuman sijainti on sopiva
Muu syy, mikä?

4. Mistä kuulit Jalotuksen kausitapahtumasta?
(monivalintakysymys)

Sosiaalisesta mediasta
Julisteesta
Tapahtumakalenterista
Tutulta
Lehtijutusta
Muu, mikä?

5. Olivatko tapahtuman teema tai ohjelma sinulle merkityksellisiä?
(valintakysymys)

Kyllä
Ei
En osaa sanoa

6. Tekikö jokin tapahtumassa sinuun vaikutuksen? Kuvaile tuntemuksiasi ja ajatuksiasi Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtuman jälkeen.
(avoin kysymys)

7. Saitko tapahtumasta omaan arkeesi sovellettavissa olevaa tietoa/taitoja kestävämmän elämäntavan tueksi?

Kyllä
En
En osaa sanoa

8. Mitä omaan arkeesi sopivia tietoja/taitoja sait Jalotuksen kestävän elämän tapahtumasta?
(avoin kysymys)

9. Mitä omaan arkeesi mahdollisesti sopivia kestävän elämän tietoja/taitoja jäit vielä kaipaamaan?
(avoin kysymys)

10. Mitkä ohjelmat Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumassa innostivat sinua eniten?*

*Voit valita useamman vaihtoehdon.
(monivalintakysymys)

Työpaja
Luento
Esitys
Ekologiset tuotteet
Muu, mikä?

11. Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtuma oli mielestäni...*

*Voit valita useamman vaihtoehdon.
(monivalintakysymys)

Inspiroiva
Toimiva
Kaunis
Mielenkiintoinen
Tunnelmallinen
Yhteisöllinen
Opettavainen
Laadukas
Voimaannuttava
Vähensi ilmastokriisistä johtuvaa ahdistusta

12. Saitko tapahtumasta inspiraatiota kehittää arkeasi kestävämmäksi?
Mitä konkreettista aiot tehdä arjessasi kestävämmän elämän toteuttamiseksi.
(Avoin kysymys)

13. Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumassa...*

*Voit valita useamman vaihtoehdon.
(monivalintakysymys)

Maistoin herkullista kasvis/vegaanista ruokaa
Sain oppeja siitä, miten viljellä ruokaa kotona
Opin mitä Jalotuksella tehdään
Opin miten itse voin olla mukana Jalotuksen toiminnassa
Pääsin tekemään itse, mitä?

14. Risuja tai ruusuja Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumien osalta?
(Avoin kysymys)

15. Toivon Jalotuksen tulevilta kausitapahtumilta...
(Avoin kysymys)

16. Haluisitko olla mukana Jalotuksen yhteisöllisessä toiminnassa ja kuulla uutisia Jalotukselta?*

*Voit valita useamman vaihtoehdon.
(monivalintakysymys)

Otamme avosylin vastaan uusia ihmisiä ja toimijoita Jalotuksen toimintaan. Voit valita useamman vastaus vaihtoehdon.

Jätäthän sähköpostiosoitteesi, jos haluat tilata uutiskirjeen tai haluat, että sinuun otetaan yhteyttä.

Haluan tilata Jalotuksen uutiskirjeen (jätä sähköpostiosoite)
Olen toimija ja haluan mukaan Jalotuksen toimintaan
Olen yksityishenkilö ja haluan mukaan Jalotuksen toimintaan
Haluan, että minuun otetaan yhteyttä (jätä sähköpostiosoite)

Sain kiitettävää palautetta vaikutuskyselytuotoksen -luonnoksesta yhteensä neljältä tilaajan edustajalta sähköpostitse käydyssä palautekeskustelussa. Tuotoksen käytettävyyden osalta on kuitenkin vielä kehitettävää. En muokannut tuotosta enää palautteen mukaan, koska tuotoksen jatkokehittäminen ja testaaminen rajautuu tämän työn ulkopuolelle.

Laadin saamastani palautteesta seuraavan koonnin:

- Kyselyn sisältöä pidettiin monipuolisena, kattavana ja myös monipuolisesti vaikutuksia mittaavana, mutta pohdittiin, jääkö pitkä kysely vastaajalla kesken. Kyselyn perusteellisuus mietitytti sen suhteen, että “aukeaako” kysely perus tapahtumankävijälle. Kysely sopisi tilaajan edustajan mukaan hyvin esimerkiksi seminaarin tai muun syvällisemmän ohjelman jälkeen. Jatkoa ajatellen vastaaja arvioi tuotoksen tyylisten kyselyiden hyödyttävän tilaajaan toimintaa.
- Vaikutusta kartoittavista avoimista kysymyksistä pidettiin pääasiassa, mutta tilaajan edustaja toivoi niiden olevan monivalintakysymyksiä vastaamisen nopeuttamiseksi ja liittäisi loppuun yhden avoimen kysymyksen, jossa kysyttäisiin tarkemmin kysymysten numero 6, 8, 9, 10 ja 12 avointen kysymysten aiheista.
- Tilaajan edustajat pohtivat keinoja tiivistää kyselyä:
Kysymyksiä numero 7, 8 ja 12, 14 ja 15 yhdistämällä kyselyä voisi tilaajan edustajan mukaan tiivistää, kysymyksiä numero 3, 6, 9 ja/tai 13 voisi poistaa tai yhdistää, lisäksi viimeisen kysymyksen toimija -sana mietitytti ja sen vaihtamista tai avaamista lukijalle pohdittiin.

6.3 Jatkokehittämisehdotukset

Tämän työn tutkimusmenetelmien avulla saadun aineiston sekä tietopohjan löydösten valossa tilaajan kestävä elämän kausitapahtumien yksilötason vaikutusten mittaamiseksi ja vaikutusten tuottamiseksi on suositeltavaa jatkaa tapahtumien kehittämistä ja niiden yksilötason vaikutusten mittaamista sekä mitattavien/arvioitavien vaikutusten tuottamista mittaamisen aloittamisen jälkeen. Jatkokehittämisehdotukset sisältävät toimenpiteitä, joiden avulla tilaaja voi:

- a) Tutkia kävijöiden halukkuutta sekä innostusta tehdä elämässään muutoksia kestävämpään sisältöjen vaikutuksesta.
- b) Jalkauttaa missiota ja visiota tapahtumien sisältöjen, viestinnän ja markkinoinnin avulla tuoden esiin Jalotuksen toimintaa ja tavoitteita kausitapahtumien kautta
- c) Jatkaa kausitapahtumien kehittämistä mahdollisimman houkutteleviksi, laadukkaiksi, vaikuttaviksi ja kestäviksi tapahtumiksi

Jatkokehittämisehdotukset tilaajalle:

- **Tapahtumien ohjelman suunnitteluun kannattaa hyödyntää kausitapahtumille laadittua kuutta vaikutustavoitetta.**
 - Ideointityöpajassa tuotettuja ideoita kannattaa hyödyntää tapahtumien sisällön tuotannossa
 - Kausitapahtumien vaikutustavoitteiden hyödyntäminen tuotannoissa auttaa tasalaatuisten ja laadukkaiden kestävä elämän tapahtumien tuottamisessa yhdessä aiemmin tuottamani Jalotuksen tapahtumaoppaan kanssa.
- **Tapahtumaviestintää myös vaikutus -kärjellä ja osallistavaan sävyyn.**
 - Kestävä elämän sisällöistä viestimällä osallistavaan sävyyn voidaan aktivoida kävijää enemmän tapahtumien ennakkomarkkinoinnin yhteydessä.
 - Viestinnän ja markkinoinnin keinoin ohjelmasisällöt voidaan tuoda entistä näkyvämmiksi ja puhutella kävijöitä aktivoiden kuten The Green Gathering -tapahtuma, joka aktivoi kävijöitään monin viestinnällisin keinoin ottamaan osaa, toteuttamaan ja toiminaan ekologisen kestävyuden hyväksi.
- **Datan keruu tapahtumien vaikutuksista kävijään usean menetelmän avulla**
 - Tilaaja voi kutsua tapahtumaan esimerkiksi kestävä elämän vaikuttajista koostuvan testiryhmän, jolle tarjotaan Jalotuksen tuotteita ja/tai muu VIP-etu. Jälkikyselynä suoritettavasta vaikutuskyselystä on hyvä viestiä testiryhmälle jo ennen tapahtumaa.

- Vaikutuskyselyyn voi olla haastavaa saada riittävästi vastaajia. Kyselyn viestimiseksi voisi toimia kävijöiden aktivoiminen vastaamiseen arpomalla esimerkiksi jokin Jalotuksen (palvelu)tuote.
- Vaikutuksista kerättävän datan riittävyys ja luotettavuus varmistamiseksi kannattaa mitata laadullista dataa vaikutuskyselyn lisäksi esimerkiksi haastattelun tapahtumassa erilaisia kävijöitä satunnaisotannalla kyselylomakkeen avulla haastatellen. Tapahtumassa havainnointia voidaan tehdä samalla. Mittaaminen ja havainnointi tapahtuman aikana vaatii tapahtumaan ainakin yhden henkilön, joka suorittaa mittausta.
- **Mittarityökaluja ja kysymyksiä voidaan koota “työkalupakillinen”, josta valitaan kuhunkin tapahtumaan/tilaisuuteen sopivat mittarit ja kysymykset.**
 - Vaikutuspuu-mallin avulla voidaan tarkentaa kausitapahtumien palvelulupaus, vaikutustavoitteet ja toimenpiteet. Myös IOOI-menetelmään pohjautuvaa vaikutusketju-mallia kannattaa hyödyntää, kun suunnitellaan vaikuttamista, joko tavoitteet tai panokset edellä.
 - Vaikutuksia voidaan raportoida vuositasolla koostamalla vuosittain raportti ja seurata vaikutusten kehitystä. Tätä laadullista kerättyä dataa voidaan hyödyntää myös rahoitushakemuksissa ja sponsorien hankkimisessa.
- **Pidemmän aikavälin eli vaikuttavuuden todentamiseen on mahdollisuus, kun vaikutuksista kertynyttä laadullista dataa on kerätty riittävästi, jolloin:**
 - SROI-menetelmällä vaikutukset voidaan muuntaa rahamääräisiksi. SROI-menetelmä sopii hyvin yhdistykselle, ruohonjuuritasolle ympäristövaikutusten todentamiseen, tunnettuuden lisäämiseen, kehittämiseen, sidosryhmien kuten sponsorien hankintaan sekä rahoituksen hankkimiseen.
 - Myöhemmässä mittaamisen vaiheessa, esimerkiksi muutaman vuoden kuluttua, voidaan testata vaikuttavuustuottamista kausitapahtumien kautta esimerkiksi testiluontoisen alueellisen vaikuttamiskampanjan avulla.

Tilaaajalta pyydetty palaute jatkokehittämissuositusten osalta ei ehtinyt tälle työlle asetetun ajallisen resurssin puitteissa työhön mukaan, mutta palautteesta keskustellaan tilaaajan kanssa myöhemmässä vaiheessa, kun tämä opinnäytetyö esitetään tilaaajalle.

6.4 Tutkimuksen eettisyys ja vastuullisuus

Tämän työn tietopohjan ja aineiston hankinta on tehty hyvän tieteellisen käytännön mukaan. Työn eettisyyden ja vastuullisuuden varmistamiseksi käytettiin tarvittavia lomakkeita. Anonymisoidun haastattelun osalta haastateltavalle lähetettiin saatekirje ja Tutkittavan informointi-, Seloste henkilötietojen käsittelytoimista- ja Tutkittavan suostumus -lomakkeet, lisäksi haas-

tattelun audiotallenne, litterointi ja haastattelun purkumateriaali hävitettiin asianmukaisesti Seloste henkilötietojen käsittelytoimista -lomakkeessa kuvatulla tavalla. Haastateltavalle luovutettiin haastattelun teemat etukäteen, jolloin haastateltavalla oli mahdollisuus valmistautua. Teemojen ilmoittaminen on eettistä (Sarajärvi & Tuomi 2009, 73–74). Haastattelu anonymisoi- tiin haastateltavan toivomalla tavalla, siten, että aineisto karkeistettiin suorien tunnisteiden poistamiseksi. Täysin anonyymi haastattelu ei ollut mahdollinen, koska välillisesti organisaatio ja haastateltava saattavat olla tunnistettavissa.

Anonyymin toimijakyselyn osalta kyselyn sähköpostisaatteen ja kyselyn Facebook -postauksen viestiin liitettiin Tutkittavan informointi ja liitteeksi Seloste henkilötietojen käsittelytoimista - lomake, joka koski oppilaitoksen tietoturvalliseen verkkoon laadittua henkilötietoja sisältävää rekisteriä. Rekisteri sisälsi ainoastaan sähköpostiosoitteet organisaatioiden verkkosivuilta. Säh- köpostiosoitteita sisältävä rekisteri hävitettiin opinnäytetyön päätyttyä Seloste henkilötietojen käsittelytoimista -lomakkeeseen kuvatulla tavalla. Kyselyyn muotoiltiin viimeinen kysymys varmistukseksi, “Haluan lähettää vastaukset”, joka toimi suostumuksena kyselyyn vastaami- sesta.

6.5 Arvio työn onnistumisesta

Tässä kappaleessa pohdin onnistumista tälle työlle asettamieni tavoitteiden ja prosessin osalta. Tietoperusta taustoitti työtä hyvin, haasteena oli lähinnä työssä käytetyn tietoperustan laajuus koska tutkin melko uutta ilmiötä. Aiheen rajaukseen ja määrittelyihin meni runsaasti resursseja, koska tuli kohdentaa ja rajata mitä tässä työssä kestävyydellä, kulttuurilla ja kestäväen elämän- tavan tapahtumalla tarkoitetaan. Työn lopputuloksiin olin melko tyytyväinen; ensimmäisenä työn tuotoksena syntynyt vaikutuskysely (LIITE 3) toimii pohjana aloittaa tilaajan kausitapah- tumien vaikutusten mittaaminen. Kyselyn muotoilu on haastavaa, tästä syystä en koe epäonnis- tuneeni kyselyn laatimisessa, vaikka korjattavaa tuotoksen käytettävyyden osalta vielä jäi ja kysely itsessään oli vaatimaton tuotos. Koin onnistuneeni hyvin työn tuotoksena syntyneiden vaikutusten mittaamisen ja -tuottamisen jatkokehittämisehdotusten osalta, ne ilmentävät tässä työssä oppimaani. Haastattelun onnistumiseen olin tyytyväinen, myös yllätyin siitä, miten kat- tavasti aineistoa sopiva haastateltava tuotti tutkimukseen. Toki haastatteluaineiston edustetta- vuus olisi ollut parempi, jos haastateltavia olisi ollut useampi. Mielestäni olin valmistautunut

haastatteluun hyvin ja ymmärsin haastateltavaa, mikä on laadullisessa tutkimuksessa tärkeää ja vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen (Sarajärvi & Tuomi 2009, 68–69).

Tutkimuskysely (LIITE 2) toimi menetelmänä melko hyvin, mutta sen valmisteluun ja testaamiseen olisi pitänyt panostaa enemmän resursseja. Kyselyn luotettavuus ei ollut paras mahdollinen johtuen pienestä otannasta ja harkinnanvaraisesta näytteestä, laajemmilla resursseilla ja otannalla olisi ollut mahdollista saada kattavampi näyte. Kyselyn lähettäminen 100 toimijalle, joista koostui harkinnanvarainen näyte mahdollisesti vaikuttavuutta tavoittelevista tapahtumia tuottavista organisaatioista ei välttämättä ollut paras keino kohderyhmän tavoittelemiseen. Koska kysely lähetettiin myös Facebook -ryhmiin, oli sillä mahdollista tavoittaa jopa 7276 vastaajaa. Osittain samoja henkilöitä, joille lähetettiin kysely sähköpostitse, on saattanut olla Facebook -ryhmissä. Mahdollista on myös, että kyselyä on lähetetty eteenpäin. Näin ollen kyseessä oli harkinnanvarainen näyte siltä osin, kun kysely lähetettiin sähköpostitse. Näytteen ulkopuolinen on voinut käytännössä vastata kyselyyn. Arvio vastaamisprosentista (13%) ei pidä täysin paikkaansa, kysely oli avattu 130 kertaa ja sen on voinut nähdä arvioni mukaan ainakin monta sataa henkilöä. Sähköpostissa myös kysely on saattanut jäädä huomaamatta, jos sähköposteja on ollut runsaasti tai kyselyyn vastaaminen ei aiheen vuoksi tai muusta syystä ole kiinnostanut. Myös yksi muistutuskierrös oli mahdollisesti riittämätön. Toisen avulla olisi voinut saada muutaman vastaajan lisää. Se, että kyselyn mukaan puolet vastanneista mittasivat vaikutuksia yksilötasolla, saattaa vääristää tuloksia, koska kyselyn ei vastatut avauskerrat (130 kertaa) voi olla merkki siitä, että kyselyyn ei nähty tarpeelliseksi vastata aiheen vuoksi tai kyselyyn vastaaminen vaikutti liian työläältä. Kyselyssä tiedusteltiin vaikutusten mittaamista (kävijään), joten tulos sen osalta voi olla vääristynyt, jos ei-mittaava vastaaja vain avasi, mutta ei vastannut kyselyyn. Ilmiötä, joka ei vielä ole yleinen, on vaikea kiteyttää niin yksiselitteiseen muotoon, että vastaaja ymmärtäisi heti mitä kysymyksillä tarkoitetaan. Kyselyn saatekirjeessä olin alustanut aiheita, mutta on mahdollista, että siitä ei ole ollut apua tai saatekirje on jäänyt lukematta. Kyselyssä käytin tarkoituksenmukaisesti rajaavien valintakysymysten lisäksi laadullisia eli avoimia kysymyksiä. Kysymyksen 5. ja 6. ovat voineet olla vastaajalle epäselviä, näin ollen en aivan onnistunut kysymysten muotoilussa. Kysymys 6. sisälsi vastaajaa hämmentävästi 2 kysymystä, mikä oli virhe minulta kyselyn laatijana. Vastaajat olivat vastanneet pääasiassa joko hyötyihin tai haasteisiin. Muutama vastaaja vastasi kyllä molempiin. Kyselyn muotoiluun ja vastaajien määrään en siis ollut täysin tyytyväinen.

Työpajan onnistumiseen ja menetelmän valintaan olin tyytyväinen. Työpaja ei ollut entuudestaan tuttu menetelmänä, ja jännitin sen fasilitointia. Eniten epävarmuutta aiheuttivat tavoitteen asettamisen vaihe sekä siirtymät, joiden etukäteen sujumista oli vaikea hahmottaa. Jälkeenpäin mietin myös, olisiko vapaamuotoinen työpajan ollut parempi pitää strukturoidumpana juuri ennakoinnin vuoksi. Toisaalta se, että työpajan käytännön toteutustavassa oli liikkumavaraa, mahdollisti pieniä muutoksia työpajan kulkuun sen edetessä. Sain kiitettävää palautetta tilaajalle fasilitoimastani ideointityöpajasta, sekä ideointityöpajan tuotoksien pohjalta kiteytetyistä Jalotuksen kausitapahtumien vaikutustavoitteista (Kuvio 9). Sain myös korjaavan palautteen työpajan alun tavoitteiden asettamisen -vaiheesta, jossa viittasin suullisesti Jalotuksen strategiaan, mutta en ollut varannut aikaa ja materiaalia esitellä Jalotuksen visiota ja missiota. Tämä olisi kuitenkin ollut tarpeen, koska osallistujista kaksi oli vielä perehdytysvaiheessa, mitä en ollut huomannut ennakoita. Minun olisi tiukasta aikaraamista huolimatta ollut hyvä tuoda esille Jalotuksen visio ja missio. "Matka" työpajan fasilitoinnista työpajassa syntyneiden välituotosten kautta vaikutuskysely -luonnokseen oli itselleni arvokas oppikokemus.

Dokumenttianalyysiin olin melko tyytyväinen, vaikka laajasta englanninkielisten verkkosivujen tekstimassasta sisällön analyysi oli yllättävän haastavaa. Opinnäytetyötä suuremmalla resurssilla olisin voinut tuottaa laajemman näytteen eurooppalaisten vaikuttavien tapahtumien mittaamisen ja vaikutusten tuottamisen keinoista.

Kaiken kaikkiaan tutkimus onnistui mielestäni hyvin, vaikka tutkimus osoittautuikin ennakoimaani laajemmaksi ja haastavammaksi.

7 LOPUKSI

Tilaajan kausitapahtumien jatkokehittäminen, konseptointi, rahoitusmahdollisuuksien laajentaminen helpottuvat kun tilaajan on saanut kerättyä tietoa kausitapahtumien vaikutuksista kävijään. Parhaimmillaan datan perusteella hyväksi havaitut kausitapahtumien ohjelmasisällöt ja hyväksi havaittujen yksilötason vaikutusten mittaamisen keinot voidaan kirkastaa tapahtumakonsepteiksi, joiden skaalaaminen Jalotuksen koko toiminnan skaalaamisen yhteydessä on mahdollista. Skaalattavuutta tarvitaan Agenda 2030 tavoitteisiin pääsemiseksi (Vationeuvoston kanslia 2020, Kuvailulehti). Tapahtumakonsepti takaisi sen, että Jalotuksen kausitapahtumien laadukkuus ja kestävyys kehittyisi, ja valmis konsepti testattuine vaikutustavoitteineen, vaikutusten mittaamis- ja tuottamiskeinoineen olisi monistettavissa. Jatkokehittämissuhteissa esiin tuomani IOOI-menetelmä, vaikutuspuu-malli, vaikutusketju-malli ja SROI-menetelmä auttavat vaikutusten tuottamisessa ja mittaamisessa tuomalla konkretiaa mittaamisen ja vaikutusten tuottamisen toteuttamiseen käytännössä. Koska menetelmät vaativat resursseja organisaatiossa, pienin askelin vaikutusten mittaamisessa eteneminen on perusteltua.

Tapahtuma-alalla on mielestäni tarvetta kehittää kestävästä elämäntavan tapahtumia herättämään kävijöitä aidosti siihen, mitä lisäarvoa omat teot ja valinnat kestävämmän elämäntavan suuntaan voivat tuoda heille yksilöinä ja miten kävijät voivat vaikkapa konkreettisin keinoin helpottaa omaa ilmastoahdistustaan.

Tästä työstä voi hyötyä esimerkiksi Tapahtumateollisuus ry, vaikutuksia tavoittelevat tapahtumia tuottavat organisaatiot ja kestävästä elämän tapahtumia tuottavat tahot. Jotta tapahtumalalla voidaan kehittää käytäntöjä ekologisen kestävyuden edistämiseksi, tulisi tutkimusten, raporttien ja rahoituksen tukea kestävästä elämäntavan tapahtumien ja sisältöjen kehittämistä. Tarvitaan helposti sovellettavaa tietoa siitä, miten positiivisia ilmastovaikutuksia tapahtumien avulla voidaan tuottaa. Myös kestävästä elämän tapahtumille soveltuvia rahoitusinstrumentteja tarvitaan, jotta kestävästä elämäntavan tapahtumat voivat edistää vaikutustavoitteitaan, kasvaa ja kehittyä, sen sijaan että ne olisivat rahoituksen osalta väliinputoajia. Agenda 2030 tavoitteiden toivoisin olevan näkyvästi esillä tapahtumia tuottavien organisaatioiden tavoitteiden asettamisessa, viestinnässä ja kansalaisten aktivoimisessa.

Tämä työ oli itselleni tärkeä “ulostulo” sen osalta mitä olen ekologisen kestävyuden edistämisestä kulttuurituottajana opintojeni aikana oppinut. Sain väylän tuoda esiin sen, mitä koen tuottajana tärkeänä ja millaisia vaikutuksia haluan työssäni edistää. Erityisesti tuottajakollegoille haluankin viestittää professori Karen O’Brien sanoin, että ilmastokriisi on ratkaistavissa oleva “suhdekriisi” – suhteessa itseemme ja kanssaihmeisiin. Avainasemassa onkin suhtautumisen muuttaminen itseemme, toistemme, ympäristön ja tulevaisuuden kanssa. Sama pätee organisaatioissa ja yhteisöissä. Kaikkien on pohdittava mitä pidämme tärkeänä itsellemme ja muille. Mistä asioista ja keistä huolehdimme? Mitä voimme tehdä työssämme ja vapaa-ajalla tämän “suhdekriisin” ratkaisemiseksi? Oikeudenmukaisen kestävä elämän suuntaan on lähetävä ensin tunnistamalla syitä epäkohtiin ja reagoimalla niihin syvällisesti sekä merkityksellisesti. (O’Brien 2020.)

LÄHTEET

- Aaltio, Iris & Puusa, Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.). (E-kirja.). Helsinki: Gaudeamus.
- A Greener Festival 2023a. What Do We Do? Viitattu 11.4.2023.
<https://www.agreenerfestival.com/#>
- A Greener Festival 2023b. The international agf awards. Viitattu 11.4.2023. <https://www.agreenerfestival.com/international-agf-awards/>
- Change NOW 2023. Change NOW. Viitattu 12.5.2023. <https://www.changenow.world/>
- Ecolise 2023. Ecovillages. Viitattu 19.5.2023. <https://www.ecolise.eu/ecovillages-initiatives/>
- Greener Events 2023. Hurdal Commune. Viitattu 29.4.2023. <https://greener-events.com/hurdalkommune>
- Heliskoski, Jonna & Humala, Heidi, Kopola, Riina & Tonteri, Anna & Tykkyläinen, Saira 2018. Vaikuttavuuden askelmerkit. Työkaluja ja esimerkkejä palveluntuottajille. Sitran selvityksiä 130. Viitattu 11.4.2023. <https://www.sitra.fi/app/uploads/2018/03/vaikuttavuuden-askelmerkit.pdf>
- Helsingin yliopisto 2023. Sustainability science days 2023. Viitattu 12.5.2023. <https://www.helsinki.fi/en/conferences/sustainability-science-days-2023>
- Huntus, Antti 2022a. Kulttuuri ja kestävä kehitys – osa I. Vieraskynä. Kulttuuristaperinnöksi 2022. <https://www.kulttuuristaperinnoksi.fi/2022/kulttuuri-ja-kestava-kehitys-osa-1>
- Huntus, Antti 2022b. Kulttuuri ja kestävä kehitys – osa II. Vieraskynä. Kulttuuristaperinnöksi 2022. <https://www.kulttuuristaperinnoksi.fi/2022/kulttuuri-ja-kestava-kehitys-osa-2>
- Hyvä Mitta 2023a. Hyvä mitta. Viitattu 16.5.2023. <https://www.hyvanmitta.fi/>
- Hyvä Mitta 2023b. Mittareiden valinta. Viitattu 16.5.2023. <https://www.hyvanmitta.fi/mittaminen/>
- Itämeripäivä 2023. Ajankohtaista. Viitattu 12.5.2023. <https://itameripaiva.fi/ajankohtaista/>
- Jakonen, Olli 2016. Kulttuuri puntarissa Kulttuuripolitiikan vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointi Cuporessa. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätö. Viitattu 27.2.2023. <https://www.cupore.fi/fi/julkaisut/tyopaperit/kulttuuri-puntarissa>
- Jalotus ry 2023a. Kestävään elämään siirtyminen edellyttää muutoskykyä. Viitattu 4.5.2023. <https://www.jalotus.fi/tietopankki-blogi/maailmanjalotus/kestavaan-elamaan-siirtyminen-edellyttaa-muutoskyky>
- Jalotus ry 2019. Jalotus ry 2019. Jalotus ry:n Vaikuttavuusketju. 16.4.2019. Ei julkaistu.
- Jalotus ry 2023b. Tervetuloa vuosi 2023. Viitattu 4.5.2023. <https://www.jalotus.fi/ajankohtaista-1/toiminta/tervetuloa-vuosi-2023>

Jalotus ry 2023c. Mitä me teemme? Viitattu 4.5.2023. <https://www.jalotus.fi/palvelumme>

Jalotus ry 2023d. Hankkeet ja projektit. Viitattu 4.5.2023.

<https://www.jalotus.fi/hankkeet-ja-projektit>

Jalotus ry 2023e. We make Transition -hanke. LinkedIn päivitys. Viitattu 4.5.2023. https://www.linkedin.com/posts/jalotus_jalotus-elaemaunjalotus-uudenmaanliitto-activity-7040022067160723456-QeHv?utm_source=share&utm_medium=member_desktop
 Jalotus 2023f. Etusivu. Viitattu 16.5.2023. <https://www.jalotus.fi/>

Jalotus 2023g. Elämänjalotus-työpaja. Viitattu 16.5.2023. <https://www.jalotus.fi/elaman-jalotus-tyopaja>.

Jokinen, Veera 2022. Festivaalit haluavat olla ekologisia, ja moni tukeutuu päästökompensointiin – asiantuntijan mielestä siinä on paljon ongelmia. Uutinen. Yle 15.7.2022. Viitattu 8.3.2023. <https://yle.fi/a/3-12536236>

Juuti, Pauli & Puusa, Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.). (E-kirja.). Helsinki: Gaudeamus.

Järvenpään kaupunki 2023. Kestävät tapahtumat. Viitattu 16.5.2023.

<https://www.jarvenpaa.fi/matkailu-ja-kulttuuri/tapahtumat/kestavat-tapahtumat>

Kagan, Sacha 2020. Video Lecture: Introduction to Sustainability and Culture. <https://sachakagan.wordpress.com/2020/09/10/video-lecture-introduction-to-sustainability-and-culture/>

Keko – Kestävät korttelit 2023. Viitattu 12.5.2023. <https://keko.metropolia.fi/>

Keravan kaupunki 2023. URF 2024. Viitattu 12.5.2023. <https://www.kerava.fi/asuminen-ja-rakentaminen/urf/asumisentapahtuma2024/>

Kestävähelys 2023. Agenda 2030. Viitattu 8.3.2023. <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>

Kierto-hanke 2023. Kiertö Fest Future. Viitattu 12.5.2023. <https://www.kiertotaloudestakasvua.fi/kierto-fest-future/>

Klemelä, Juha 2016. Järjestöt, vaikuttavuus & raha. SROI -arviointimenetelmä. SOSTEn julkaisuja 1/2016. <https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2018/12/sroi-arviointimenetelma-soste.pdf>

Koski, Leena 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.). (E-kirja.). Helsinki: Gaudeamus.

Kuusisto, Kati & Sahlstedt, Maria 2021. Tapahtumateollisuus vuonna 2021. Toimialaselvitys 5/2021. Business Finland. <https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2021/09/Tapahtumateollisuuden-toimialaselvitys-2021.pdf>

Meidän festivaali 2023. Ympäristö. Viitattu 29.4.2023. <https://meidanfestivaali.fi/yhteystiedot/vastuullisuus/ymparisto/>

Mitäs, mitäs, mitäs 2023. Mitäs mitäs mitäs mitäs -festivaali. Viitattu 29.4.2023. <https://mitasmitasmitas.fi/>

- Museovirasto 2021. Kulttuuriperintöbarometri 2021. Tulostiiivistelmä. Viitattu 11.4.2023. <https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriperintobarometri-2021.pdf>
- Mustonen, Pekka 2022. Suuria toiveita ja pulaa tiedosta – tapahtumien taloudellinen vaikuttavuus puntarissa. Kvartti –kaupunkitiedon verkkolehti 14.12.2022. Viitattu 12.4.2023. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/suuria-toiveita-ja-pulaa-tiedosta-tapahtumien-taloudellinen-vaikuttavuus-puntarissa>
- Nesslingin säätiö 2023. Menovinkki: Jalotuksen kevähulinat – Monimuotoinen piha ja lähi- luonto 23.4.2023. LinkedIn päivitys. Viitattu 4.5.2023. https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7053698729689718785?utm_source=share&utm_medium=member_desktop
- O'Brien, Karen 2020. The Corona, Climate, and Economic Crises: Is this Fundamentally a Relationship Crisis? Our relationships are not trivial; we are not trivial. Referred 8.10.2021. https://medium.com/@Karen_OBrien_cCHANGE/the-corona-climate-and-economic-crises-is-this-fundamentally-a-relationship-crisis-78ca99c78adf
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. (E-kirja.) Helsinki: Sanoma Pro.
- One World 2023. One World. Viitattu 29.4.2023. <https://www.oneworld.cz/>
- Ostavastuullisesti 2023. Kestävän elämän tapahtuma. Viitattu 12.5.2023. <https://www.ostavastuullisesti.fi/osta-vastuullisesti-kestavan-elaman-tapahtuma/>
- Pajunen, Nani 2018. Vinkkejä kestävien tapahtumien toteuttamiseen – hiihtokilpailuista kokouksiin. Viitattu 19.5.2023. <https://www.sitra.fi/blogit/vinkkeja-kestavien-tapahtumien-toteuttamiseen-hiihtokilpailuista-kokouksiin/>
- Pohjola, Elina 2015. 3 oivallusta vaikuttavuustuottamisesta. Avek –lehti 2/2015, 48–49. Viitattu 24.3.2023. https://www.kopio-sto.fi/app/uploads/2018/10/23104312/aveklehti_15_2_suoj.pdf
- Puusa, Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.). (E-kirja.). Helsinki: Gaudeamus.
- Rantama, Marjaana 2018. Vaikuttavuustuottaminen tulee – oletko valmis?. Lehtiset 23.5.2018. Viitattu 24.3.2023. <https://lehtiset.net/vaikuttavuustuottaminen-tulee/>
- Saukkonen, Pasi 2015. Koneen säätiön suunnattujen hakujen toteutukset, tulokset ja vaikuttavuus. Koneen säätiö, Helsinki. http://www.koneensaatio.fi/wpcontent/uploads/ks_raportti_03.pdf
- Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi
- South East Dance 2023. South East Dance. Viitattu 29.4.2023. <https://southeastdance.org.uk/>
- Soini, Katriina & Dessen, Joost 2016. Culture-Sustainability Relation: Towards a Conceptual Framework. Artikkel. Viitattu 16.3.2023. https://www.researchgate.net/publication/294107733_Culture-Sustainability_Relation_Towards_a_Conceptual_Framework

- SROI 2023. Miten SROI toimii?. Viitattu 11.5.2023.
<https://sroimenetelma.wordpress.com/about/>
- Sitra 2023a. SitraLab, kuntalaisten omistajuuden aika. Viitattu 12.5.2023.
<https://www.sitra.fi/tapahtumat/kuntalaisten-omistajuuden-aika/>
- Sitra 2023b. Kannattaako vaikuttavuutta yrittää mitata? Viitattu 8.3.2023.
<https://www.sitra.fi/artikkelit/kannattaako-vaikuttavuutta-yrittaa-mitata/>
- The Edinburgh Festival Fringe 2023. The Edinburgh Festival Fringe. Viitattu 29.4.2023.
<https://www.edfringe.com/>
- The Green Gathering 2023. The Green Gathering. Viitattu 29.4.2023. <https://www.greengathering.org.uk/>
- Tammenheimo, Peter 2022. Nämä ovat tapahtumien trendit 2022 – on uudelleensyntymän aika!. Evento, AVECmedia 10.2.2022. Viitattu 14.3.2023. <https://www.avecmedia.fi/tapahtumat/nama-ovat-tapahtumien-trendit-2022/>
- Tampereen yliopisto 2023b. Tietoarkisto. Kyselylomakkeen laatiminen. Viitattu 21.1.2023.
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>
- UK Parliament 2019. Written evidence submitted by the Green Gathering. Viitattu 19.5.2023.
<https://committees.parliament.uk/writtenevidence/18804/pdf/>
- Ulkoministeriö 2023. Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet. Viitattu 15.3.2023.
<https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>
- Valtioneuvoston kanslia 2020. Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa, Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2020:7. Viitattu 5.4.2023. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162475/VNK_2020_7.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Valtonen, Anu & Viitanen, Meiju 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.). (E-kirja.). Helsinki: Gaudeamus.
- Vegefirma 2023. Vegetapahtumat. Viitattu 12.5.2023. <https://www.vegefirma.fi/vegetapahtumat>
- Visit Raseborg 2023. Home & Found. Viitattu 12.5.2023.
- Zero Waste Berlin Festival 2023. Zero Waste Berlin Festival. Viitattu 12.5.2023. <https://zerowasteberlinfestival.com/>

LIITTEET

(LIITE 1) Puolistrukturoidun haastattelun kysymykset

(LIITE 2) Kysely tapahtumia ja tilaisuuksia tuottaville organisaatioille

(LIITE 3) Jalotuksen kausitapahtumien vaikutuskysely (vaikutukset kävijään) -tuotos

Haastattelukysymykset:

1. Millaisia tavoitteita te asetatte tapahtumien osalta?
2. Miten mittaatte tapahtumien vaikutuksia?
3. Millaisia parhaita tuloksia olette saaneet? Millä keinoilla olette saaneet parhaita tuloksia?
4. Millaisia vaikutusten mittaamisen haasteita teillä on tullut vastaan?
5. Mitkä ovat pari tärkeintä konkreettista hyötyä teille mittaamisesta?
6. Vertaatteko vaikutusten kehitystä tapahtumien välillä?

TAPAHTUMIEN VAIKUTUSTEN MITTAAMINEN ORGANISAATIOSSA

(Vaikutukset kävijään)

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

1. Millainen organisaationne on?

Olemme tapahtumatoimija

Olemme toimija, joka tuottaa tapahtumia/tilaisuuksia, mutta päätehtävämme ei ole tapahtumatuotanto

Muu, mikä?

2. Paljonko tapahtumissanne/tilaisuuksissanne käy vuosittain kävijöitä?

0-500

501-1000

1000-3000

3000+

3. Mittaatteko tapahtumienne/tilaisuuksienne vaikutuksia kävijöihinne?

Kyllä

Emme, koska...

4. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN

Millaisia laadullisesti mitattavia tavoitteita tapahtumille/tilaisuuksille asetetaan?

5. TULOKSET JA KEINOT

Millaisia parhaita tuloksia vaikutusten mittaamisesta on saatu? Millä keinoilla?

6. HYÖDYT JA HAASTEET

Mitä hyötyjä mittaamisesta on saatu, miten hyödynnätte saatua tietoa?

Millaisia ovat tapahtumien vaikutusten mittaamisen haasteet?

7. VERTAILU

Verrataanko mitattuja vaikutuksia tapahtumien välillä? Jos niin miten?

8. Haluan lähettää vastaukset*

Valinta

Vaikutuskysely -tuotoksen visualisoitu versio.

Kausitapahtumien vaikutuksia mittaava kysely 1/2, (vaikutukset kävijään)

1. Mistä saavuit Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumaan?

- Kerava
- Helsinki
- Vantaa
- Järvenpää
- Tuusula
- Porvoo
- Muu kunta/kaupunki, mikä?

2. Mikä ikäinen olet?

- Alle 18
- 18-29
- 30-39
- 40-49
- 50-60
- 60+

3. Tulit Jalotuksen kausitapahtumaan koska...

- Tapahtuman ohjelmasisältö oli mielenkiintoinen
- Tapahtuman sijainti on sopiva
- Muu syy, mikä?

4. Mistä kuulti Jalotuksen kausitapahtumasta?

- Sosiaalisesta mediasta
- Julisteesta
- Tapahtumakalenterista
- Tutulta
- Lehtijutusta
- Muu, mikä?

5. Olivatko tapahtuman teema tai ohjelma sinulle merkityksellisiä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

6. Tekikö jokin tapahtumassa sinuun vaikutuksen? Kuvaile tuntemuksiasi ja ajatuksiasi Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtuman jälkeen.

7. Saitko tapahtumasta omaan arkeesi sovellettavissa olevaa tietoa/taitoja kestävämmän elämäntavan tueksi?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

Jalotus ry 2023

Kausitapahtumien vaikutuksia mittaava kysely 2/2, (vaikutukset kävijään)

8. Mitä omaan arkeesi sopivia tietoja/taitoja sait Jalotuksen kestävän elämän tapahtumasta?

9. Mitä omaan arkeesi mahdollisesti sopivia kestävän elämän tietoja/taitoja jäit vielä kaipaamaan?

10. Mitkä ohjelmat Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumassa innostivat sinua eniten?*

*Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Työpaja
- Luento
- Esitys
- Ekologiset tuotteet
- Muu, mikä?

11. Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtuma oli mielestäni...*

*Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Inspiroiva
- Toimiva
- Kaunis
- Mielenkiintoinen
- Tunnelmallinen
- Yhteisöllinen
- Opettavainen
- Laadukas
- Voimaannuttava
- Vähensi ilmastokriisistä johtuvaa ahdistusta

12. Saitko tapahtumasta inspiraatiota kehittää arkeesi kestävämmäksi?

Selite: Mitä konkreettista aiot tehdä arjessasi kestävämmän elämän toteuttamiseksi.

13. Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumassa...

*Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Maistoin herkullista kasvis/vegaanista ruokaa
- Sain oppeja siitä, miten viljellä ruokaa kotona
- Opin mitä Jalotuksella tehdään
- Opin miten itse voin olla mukana Jalotuksen toiminnassa
- Pääsin tekemään itse, mitä?

14. Risuja tai ruusuja Jalotuksen kestävän elämän kausitapahtumien osalta?

15. Toivon Jalotuksen tulevilta kausitapahtumilta...

16. Haluisitko olla mukana Jalotuksen yhteisöllisessä toiminnassa ja kuulla uutisia Jalotukselta?*

Otamme avosylin vastaan uusia ihmisiä ja toimijoita Jalotuksen toimintaan.

*Voit valita useamman vastaus vaihtoehdon.

Selite: Jätähän sähköpostiosoitteesi, jos haluat tilata uutiskirjeen tai haluat, että sinuun otetaan yhteyttä.

- Haluan tilata Jalotuksen uutiskirjeen (jätä sähköpostiosoite)
- Olen toimija ja haluan mukaan Jalotuksen toimintaan
- Olen yksityishenkilö ja haluan mukaan Jalotuksen toimintaan
- Haluan, että minuun otetaan (jätä sähköpostiosoite)

Jalotus ry 2023

